

Mirosław Szkiładź

*„Warczą karabiny
i dzwonią pałasze”*

Katalog wystawy

Mirosław Szkiłądź

„Warczą karabiny i dzwonią pałasze”

Broń biała i palna
ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Jaworze
i kolekcjonera Jana Karło

Katalog wystawy

Jawor 2012

Na wystawie „Warczą karabiny i dzwonią pałasze”, prezentowana jest broń biała i palna od czasów średniowiecza aż po początek lat 90-tych ubiegłego stulecia. Militaria pochodzą z dwóch kolekcji: Muzeum Regionalnego w Jaworze i jaworskiego kolekcjonera, Jana Karła. Nowa ekspozycja mieści się w korytarzu, który łączy późnogotycki klasztor pobernardyński ze średniowieczną wieżą obronną, będącą elementem jaworskich murów obronnych.

Najstarszymi zabytkami na tej ekspozycji są średniowieczne miecze, najmłodszymi zaś polskie szable, w tym oficerska szabla paradna wz.1976/90. Do ciekawszych egzemplarzy broni będącej własnością muzeum należą m.in. cztery miecze, w tym dwuręczny, pałasz pruski wz. 1735 z czasów bitwy pod Dobromierzem w 1745 roku, czy ostatni model polskiej szabli bojowej wz.34.

Natomiast dziewiętnastowieczne karabiny skałkowe i kapiszonowe, pistolety, rewolwery, pałasze, szable i tasaki są własnością jaworskiego kolekcjonera. Dzięki temu niezwykłemu pasjonatowi, miłośnikowi zwłaszcza polskiej historii, pozyskaliśmy w depozyt wiele interesujących i unikatowych przykładów broni, m.in. kosę bojową, datowaną na XIX wiek, używaną przypuszczalnie przez powstańców styczniowych czy krótką broń palną, o niewielkich rozmiarach, przypominającą dziecięce zabawki. Eksponowane zbiory stanowią zaledwie niewielką część kolekcji zarówno muzealnej jak i Jana Karła.

Oddając do rąk państwa niniejszy katalog mamy nadzieję, że nie tylko poszerzy on stan wiedzy na temat zgromadzonego tu oręża, ale i spełni, choć po części oczekiwania miłośników historii wojskowej oraz przysporzy nowych pasjonatów militarnych opowieści.

Teresa Chołubek-Spyt

Dyrektor Muzeum Regionalnego
w Jaworze

W latach 20-tych XX wieku w Jaworze działało prężnie lokalne koło RGV, które było współzałożycielem Heimat Museum¹. Przekazywane zabytki, w tym militarne, zapisywano do inwentarza. Najstarszy wpis dotyczący broni pochodzi z 1928 roku. Był to dar Aloisego Woschoetzkiego, doradcy prawnego z Jawora². Natomiast ostatnim ofiarodawcą zanotowanym w tej księdze był Oskar Scholtz, rentier z Niedaszowa, który 1 marca 1942 roku przekazał dwa pociski artyleryjskie³.

Militaria zebrane w okresie 1928 – 1944, choć uszczuplone w wyniku przeprowadzki i kradzieży, stanowią ok. 80 % obecnego muzealnego zbioru. Po 1945 roku był on uzupełniony poprzez darowizny i zakupy.

Na większości eksponatów brakuje sygnatur, co w połączeniu z lakonicznością zapisu w wielu przypadkach uniemożliwia identyfikację zabytku⁴. Cztery miecze są najstarszymi zabytkami w zbiorach militariów jaworskiego muzeum. Trzy z nich zostały opisane przez Mariana Głoska⁵. W oparciu o typologię stworzoną przez R.E. Oakeshotta, autor zaliczył je do trzech typów⁶: Najstarszy (MJ/1580), datowany na I połowę XIV wieku, przypisał do grupy XIIIa, 1a, H. Kolejny, z XIV wieku (MJ/1582) zakwalifikował do grupy XVIa, 1a, H. Trzeci, półtora ręczny miecz z XV wieku (MJ/1578) ze względu na kształt głowni, przypisał do grupy XVII, 13, T5.

Dwa miecze (MJ/1580 i MJ/1582) są dziełem jednego z warsztatów działający w Pasawie, na co wskazują zachowane sygnatury. W XIV wieku był to jeden z większych ośrodków produkcji tej broni⁷. W przypadku pięt-

¹ RGV czyli Riesengebirgeverein – Towarzystwo Karkonoskie.

² Była to „1 stara strzelba myśliwska” – „1 altes Jagdegewehr”.

³ Były to „1Panzerabwehr – Geschoss” I „1ueberschweres M.6 Geschoss” Haupt Buch Heimat Museum Jauer, s. 171

⁴ Jednym z wyjątków stanowi sztucer myśliwski z Bolkowa. Pod datą 12 listopada 1932 roku zanotowano, że Georg Kuehn, radca prawny z Jawora, przekazał „Schuetzen Buechse (Bolkenhein)”. W związku z tym, że był to jedyny egzemplarz sygnowany nazwiskiem bolkowskiego rusznikarza Rimanna, (obecny nr inwentarzowy MJ/1527) można było go zidentyfikować z darem Kuehna.

⁵ M. Głosek, *Miecze środkowoeuropejskie z X – XV w.*, Warszawa 1984, s.51, 165 – 166. Kolejną publikacją, w której znalazły się opisy jaworskich mieczy to R. Heś, *Uzbrojenie rycerskie na Śląsku w XIV wieku*, Wrocław – Racibórz 2007, s.81. Autor także zamieścił il. s. 142

⁶ W swej typologii Oakeshott wziął pod uwagę budowę głowni (stosując numerację X – XXIII), jelca (wyróżnił 13 typów, numerując je cyframi arabskimi) i głowicy (wyselekcjonował 37 ich rodzajów, oznaczając łacińską majuskułą).

⁷ W czasach nowożytnych miasto straciło na znaczeniu jako ośrodek produkcji broni. W XVI-II wieku znane bardziej było z położenia nad zbiegiem trzech rzek i porozumienia zawartego w 1552 roku pomiędzy cesarzem Karolem V a elektorem saskim Maurycymem. Por. „Zbiór potrzebniejszych wiadomości, porządkiem alfabety ułożonych” t. 2 Warszawa 1781, s. 325 (reprint).

nastowiecznego miecza trudno jest jednoznacznie ustalić jego pochodzenie. Prawdopodobnie mógł powstać w jednym z dwóch warsztatów w Pasawie lub w Solingen lub co też jest prawdopodobne w obu⁸.

Czwarty to miecz dwuręczny, datowany na XVI wiek. O jego pochodzeniu wiemy niewiele. Do muzealnych zbiorów trafił z całą pewnością przed 1942 rokiem.

Zbiory długiej broni palnej, które znacznej mierze stanowią karabiny, strzelby i sztucery pochodzą od czasów wojen napoleońskich aż po lata 70-te XIX wieku. Karabiny ze względu na swą typowość (były produkowane według określonego wzoru, zgodnego z regulaminem) są doskonałą ilustracją rozwoju wojskowej myśli technicznej w XIX stuleciu. Jeśli początek tego wieku odznaczał się konserwatyzmem, to już w latach 40-tych mamy pierwsze istotne zmiany. Zamek skałkowy został zastąpiony kapiszonowym, łatwiejszym w obsłudze i odporniejszym na czynniki zewnętrzne. Mimo tych zmian karabiny nadal były ładowane od wylotu lufy, co było bardzo kłopotliwe na polu walki. Rewolucję przyniosło wynalezienie przez Nicolasa Dreysego naboju zespolonego. To pociągnęło za sobą konieczność zastosowania całkiem nowego zamka. Nowa konstrukcja pozwalała na ładowanie broni od końca lufy. Co miało przełożenie na szybkostrzelność i bezpieczeństwo żołnierzy.

Najstarszym na tej wystawie egzemplarzem tej swoistej rewolucji technicznej jest karabin wz. 62 konstrukcji Dreysego, będący na uzbrojeniu pruskiej piechoty. Francja była kolejnym państwem, które wyposażyło swoją armię w iglicówki Chassepot wz. 1866⁹. Ekspонат ten do muzealnej kolekcji trafił w 1938 roku, подарowany przez Heinricha Obsta¹⁰.

Wszystkie prezentowane sztucery myśliwskie (trzy z zamkiem kapiszonowym, jeden na naboje Lefauchaux) powstały w dolnośląskich warsztatach rusznikarskich, o czym świadczą zachowane sygnatury wytwórców. Najstarszym zabytkiem jest sztucer będący dziełem wyżej wspomnianego E. Rimanna z Bolkowa. Trzy pozostałe pochodzą z Dzierżoniowa (warsztat A. Th. Birka), ze Strzelina (rusznikarz Scholtz) oraz z Wrocławia (E. Richter).

Druga część eksponowanych militariów to kolekcja jaworzanina Jana Karła. Pierwsze zabytki zostały pozyskane ok. 1970 roku. Obecnie gros kolekcji stanowią militaria z XIX i XX wieku, głównie broń biała będąca na wyposażeniu polskich oddziałów.

⁸ Z. Sołogub, Średniowieczne miecze w zbiorach Muzeum Regionalnym w Jaworze, Jawor 1989, maszynopis. Zbiory Biblioteki Muzeum Regionalnego w Jaworze, s.3

⁹ Popularna nazwa karabinów odtłocowych, zaczerpnięta od iglicy, urządzenia w zamku, służącego do inicjacji spłonki.

¹⁰ Haupt-Buch Heimat=Museum Jauer, s.151. Prawdopodobnie do Jawora został przywieziony jako zdobycz wojenna z wojny francusko – pruskiej 1870 – 1871.

Zgromadzony oręż pochodzi z najważniejszych zakładów zbrojeniowych z Polski, Niemiec, Rosji, ZSRR, Szwecji, Belgii, Wielkiej Brytanii, Francji, Hiszpanii czy USA.

Najstarsze okazy datowane są na XVIII wiek. Z broni białej jest to angielska szabla wz. 1796, której duże partie trafiły do armii pruskiej, gdzie po drobnych przeróbkach znane były jako wz. 1811. Francuską broń z tego okresu reprezentuje tasak grenadierów wz. AN XI pochodzący z 1812 roku oraz szabla lekkiej kawalerii wz. MAN IX z ok. 1810 roku. Najmłodszym eksponatem jest ostatnia polska oficerska szabla paradna wz. 1976/90¹¹.

Na wystawie, obok szabel bojowych, znajdują się też wykonane przez warszawską firmę Gabriela Borowskiego. Jest to m. in. szabla oficera kawalerii wz. 1921/22, na głowni której znajduje się napis „NIE RZUCIM ZIEMI SKĄD NASZ RÓD. ZA HONOR I OJCZYZNĘ. 1921” czy „HONOR I OJCZYŻNA” na szabli podoficerskiej wz. 1921/22.

Obok tej broni prezentowane są pałasze powstałe w II połowę XIX wieku oraz na początku XX stulecia. Wszystkie o proveniencji europejskiej, za wyjątkiem pałasza kawalerii Stanów Zjednoczonych z 1918 roku.

Ramy chronologiczne długiej jak i krótkiej broni palnej obejmują połowę XVIII wieku po koniec lat 60-tych XIX w.

Ze względu na swą funkcję karabiny wojskowe pozbawione były jakiegokolwiek zdobnictwa. Wyjątek stanowi angielski karabin Snider Mk III, który jest przykładem połączenia broni regulaminowej z kunsztowną dekoracją¹².

Inne przeznaczenie miały pistolety i rewolwery cywilne. Przede wszystkim służyły do walki na bliską odległość, stąd rozmiarami były niewielkie, dające się łatwo schować w zakamarkach ubrania. Ponadto odznaczały się bogatą ornamentyką.

Kolekcja ta nigdy w całości nie była eksponowana. W 2000 roku wystawiono tylko jej fragmenty na wystawie „Broń biała żołnierza polskiego w XIX i XX wieku” w Muzeum Regionalnym w Jaworze czy w 2012 roku na ekspozycji „Darz Bór”. Poznać i zrozumieć łowiectwo” w Muzeum Tkaćstwa w Kamiennej Górze. Pojedyncze egzemplarze były prezentowane na takich wystawach jak „Wojenka, wojenka...” (1994), „Bagnet na broń” (2004) organizowane przez jaworskie muzeum.

Katalog obejmuje oręż prezentowany jedynie na wystawie. W przyszłości ekspozycja będzie rozbudowana o kolejne kilkadziesiąt sztuk broni i akcesoria strzeleckie.

Całość została podzielona na broń białą i palną. Z kolei broń biała na poszczególne gatunki, zaczynając od najstarszych mieczy. Natomiast z bro-

¹¹ Wzór ten nawiązywał do polskiej szabli husarskiej, do wzoru 21/22 oraz wz. 34. Produkcję zlecono łódzkiej firmie Wifama. Po październiku 1990 roku do orła dodano koronę.

¹² Broń używana przez brytyjskie oddziały kolonialne w Indiach.

ni palnej wydzielono trzy grupy: karabiny, pistolety i rewolwery oraz broń myśliwska.

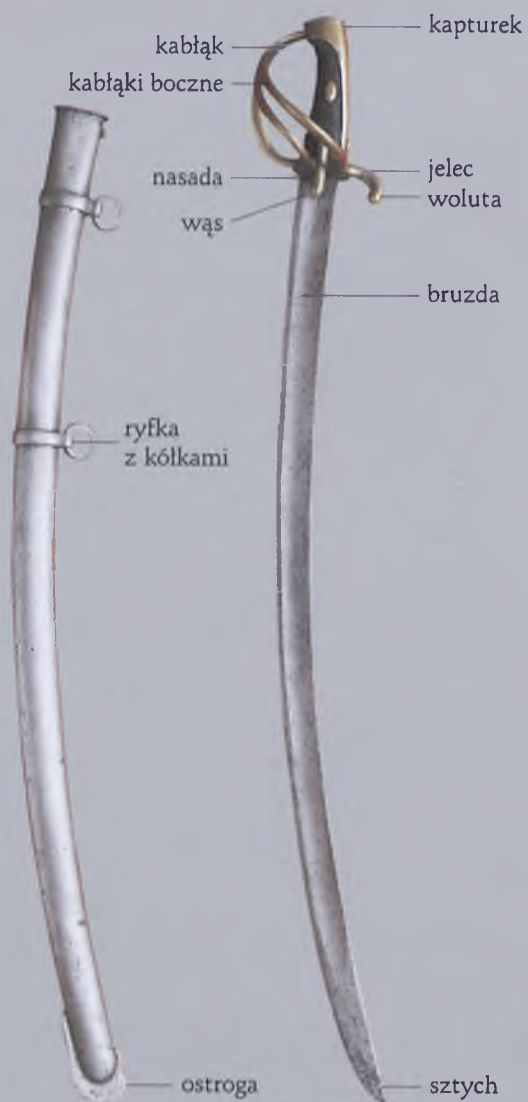
Terminologia bronioznawcza została zaczerpnięta z następujących opracowań: Michał Gradowski, Zdzisław Żygulski jun., Słownik polskiej terminologii uzbrojenia historycznego, Warszawa 1982, A Swaryczewski, F. Ścibałło, Katalog zbiorów broni i uzbrojenia Muzeum w Będzinie, Kraków, 1979 oraz Włodzimierz Kwaśniewicz, Adam Lubomir Woźniak, Od Rokitny do Borujaska. Szable kawalerii polskiej ze zbiorów Adama Lubomira Woźniaka, b. m. w., 2008.

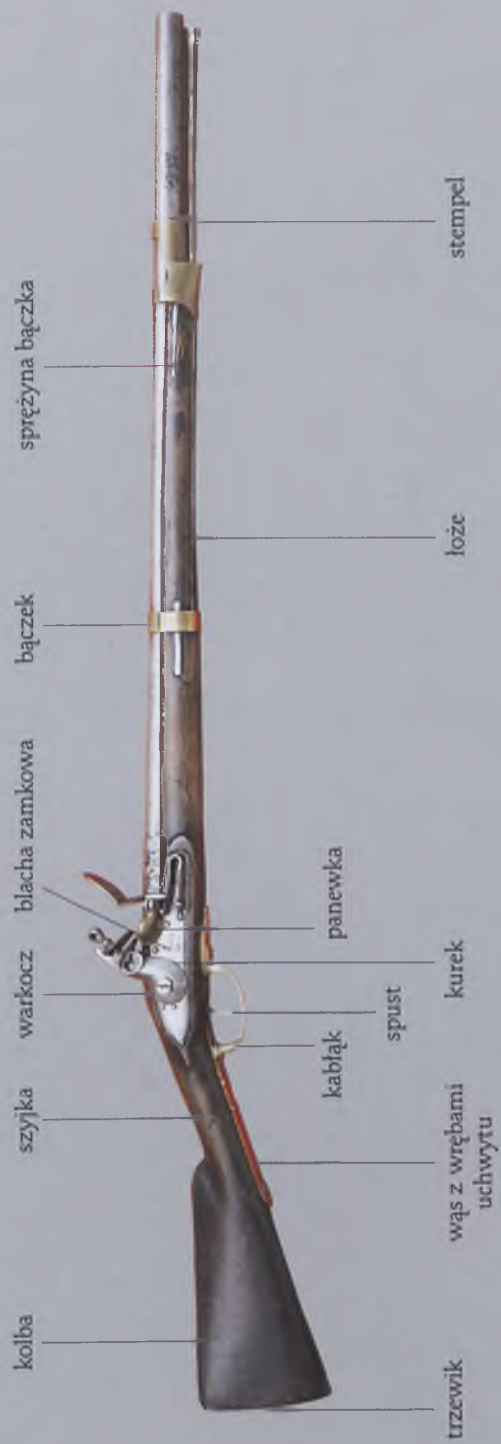
Źródła

1. Haupt Buch Heimat Museum Jauer.

Bibliografia

1. Broń i barwa niepodległej Polski 1918 – 1978, Elbląg 1978
2. Broń biała. Katalog zbiorów, opr. Lena Zajączkowska, Wrocław 1987
3. Czerwiński A., Dudel L., Szabla żołnierza polskiego XIX i XX w., Wrocław – Warszawa – Kraków 1988
4. Garbal W., Broń palna ręczna. Katalog zbiorów, Opole 2005
5. Gargela J., Faktor Z., Zeichen auf Handfeuerwaffen, Hanau / M, b. r. w.
6. Głosek M., Miecze środkowoeuropejskie z X–XV w., Warszawa 1984
7. Gradowski M., Żygulski Z. jun., Słownik polskiej terminologii uzbrojenia historycznego, Warszawa 1982
7. Heß R., Uzbrojenie rycerskie na Śląsku XIV wieku, Wrocław – Racibórz 2007
8. Królikiewicz T., Historia broni siecznej. Miecze, rapiry, szable i pałasze, Warszawa 2008
9. Krótka broń palna. Katalog zbiorów, opr. Małgorzata Świdarska, Wrocław 1982
10. Kruczek J., Broń palna myśliwska. Katalog zbiorów, Pszczyna 1983
11. Kwaśniewicz W., Woźniak A.L., Od Rokitny do Bobrujska. Szable kawalerii polskiej ze zbiorów Adama Lubomira Woźniaka, b. m. w., 2008
12. Maciejewski M., Broń palna wojsk polskich 1797 – 1831, Wrocław – Warszawa – Kraków 1980
13. Myatt F., Ilustrowana encyklopedia. Broń strzelecka XIX wieku, Warszawa 1995
14. Mueller H., Koelling H., Europaeische Hieb –und Stichwaffen aus der Sammlung des Museums fuer Deutsche Geschichte, Berlin 1981
15. Nadolski A., Polska broń. Broń biała, Wrocław – Warszawa – Kraków, 1984
16. Palna broń myśliwska. Katalog zbiorów, opr. Małgorzata Świdarska-Łupińska, Wrocław 1982
17. Sadowski L., Broń biała XVIII – XX wieku. Katalog zbiorów, Lublin 2006
18. Sołogub Z., Średniowieczne miecze w zbiorach Muzeum Regionalnego w Jaworze, Jawor 1983 (maszynopis)
19. Swaryczewski A., Ścibałło F., Katalog zbiorów broni i uzbrojenia Muzeum w Będzinie, b. m. w., 1979
20. Wajler A., Broń palna iglicowa w zbiorach Muzeum w Grudziądzu. Katalog wystawy, Grudziądz 1985
21. Żygulski Zdz. jun., Broń w dawnej Polsce na tle uzbrojenia Europy i Bliskiego Wschodu, Warszawa 1982

Katalog

Miecz

I poł. XIV w., Niemcy, Pasawa

Stal, drewno, sznur

Wymiary:

Dł. cał. – 1144 mm

Dł. głowni – 890 mm

Szer. głowni u nasady – 57 mm

Zaliczany według typologii R.E. Oakeshotta do grupy XIIIa, 1a, H. Głownia prosta, obusieczna, zakończona symetrycznym sztychem. Oba płazy szlifowane, w głęboką bruzdę, biegnącą środkiem płazu, sięgające do 2/3 długości głowni. Na stronie zewnętrznej głowni puncie warsztatu pasawskiego. Jelec prosty, krzyżowy, o przekroju czworobocznym. Rękojeść drewniana, owinięta sznurem. Głowica owalna spłaszczona.

Zbiory Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/1580

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Miecz

XIV w.; Niemcy, Pasawa (Passau)

Stal, drewno, skóra

Wymiary:

Dł. całkowita – 1235 mm

Dł. głowni – 945 mm

Szer. głowni u nasady – 51 mm

Zaliczany według typologii R.E. Oakeshotta do grupy XVIa, 1a, H. Głownia prosta, obusieczna, zwężająca się ku sztychowi. Oba płazy szlifowane w głęboką bruzdę, biegnącą środkiem płazu, sięgającą do połowy długości głowni. Na zastawie słabo widoczne punce warsztatu pasawskiego. Jelec krzyżowy prosty, o przekroju czworobocznym. Rękojeść drewniana, obciągnięta skórą. Głowica o kształcie owalnym, po bokach spłaszczona.

Zbiory Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/1582

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Miecz półtoraręczny

XV w., Niemcy, Pasawa, Solingen

Stal damasceńska, drewno, skóra

Wymiary:

Dł. całkowita – 1407 mm

Dł. głowni – 1075 mm

Szer. głowni u nasady – 48 mm

Zaliczany według typologii R. E. Oakeshotta do grupy XVII, T5, 13. Głownia ze stali damasceńskiej, obusieczna, zwężająca się ku sztychowi. W okolicy sztychu nietypowo zakrzywiona. Oba płazy szlifowane w głęboką bruzdę, biegnącą środkiem, sięgającą do połowy długości. Na głowni umieszczone są trzy punce. Dwie na nasadzie, (jedna w kształcie krzyża wpisanego w okrąg, druga w formie krzyża) Trzecia znajduje się na wysokości 1/3 jej długości w kształcie „pastorału” wykonanego przerywaną linią z kreską w środku. Jelec prosty zakończony główkami, ozdobiony ornamentem kreskowym. Rękojeść prosta, okładzina drewniana, obciągnięta skórą, zakończona główką o kształcie gruszkowatym.

Zbiory Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/1578

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Miecz dwuręczny

XVI w., Niemcy

Stal, drewno, skóra

Wymiary:

Dł. cał. – 1510 mm

Dł. głowni – 1085 mm

Szer. głowni u nasady – 50 mm

Głownia prosta, obusieczna, zakończona sztychem. W górnej jej części punce. Jedna o kształcie owalnym, druga o nieregularnej figurze. Jelec krzyżowy. Ramiona jego skierowane ku głowni, zakończone potrójną wolutą. W centralnej części jelca, z obu stron dwa boczne kabłąki. Rękojeść drewniana obciągnięta skórą, zakończona głowicą o kształcie buławy, ozdobiona wzorem geometrycznym-kreskowym, dzielącym płaszczyznę na pięć równych części.

Zbiory Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/1579

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Pałasz wz. 1735

Poł. XVIII w., Prusy

Stal, mosiądz, skóra.

Wymiary:

Dł. cał. – 1070 mm

Dł. głowni – 890 mm

Szer. głowni u nasady – 40 mm

Głownia prosta jednosieczna, zakończona sztychem. Płazy gładko szlifowane. Na nasadzie od strony zewnętrznej niewyraźna punca (przypuszczalnie warsztatu poczdamskiego). Jelec krzyżowo-tarczowo-kabłąkowy. Tylne jego ramię lekko uniesione do góry, przednie łukiem dochodzi do głowicy. Po bokach dwa dodatkowe kabłąki. Tarcze proste. Głowica przykryta kapturkiem w kształcie głowy orła. Rękojeści obciągnięta skórą, opleciona mosiężnym drutem.

Zbiory Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/2769

Pochodzenie: Przejęte ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Pałasz wz. 1863

II poł. XIX w., Wielka Brytania

Stal, mosiądz, miedź, skóra

Wymiary:

Dł. cał. – 1020 mm

Dł. głowni – 830 mm

Szer. głowni u nasady – 25 mm

Dł. pochwy – 880 mm

Głownia prosta, jednosieczna, zakończona symetrycznym sztychem. Płaz głowni wklęsło szlifowany w szeroką bruzdę. Nasada z obu stron ozdobiona wygrawerowaną sześcioramienną gwiazdą, pośrodku której znajduje się punca kontrolera z napisem PROVED. Wokół gwiazdy ornament roślinny. W części środkowej głowni, z obu jej stron, trawione inicjały WR, wyżej zamknięta korona. Całość zamyka z obu stron wzór rośliny. Jelec mosiężny kabłąkowo-tarczowy. Na przedniej części tarczy znajduje się monogram WR z koroną, tylna część ażurowa. Od niej odchodzą trzy kabłąki, łączące się z owalną głowicą. Mosiężny kapturek schodzący do jelca, w części górnej stylizowany akant, w dolnej karbowany w kratkę. Rękojeść wyłożona skórą, opleciona miedzianym drutem. Pochwa stalowa, zakończona asymetryczną ostrogą. Dwie ryfki z ruchomymi kółkami.

Zbiory Jana Karła

Pałasz

Koniec XIX w., przypuszczalnie Wielka Brytania
lub USA

Stal, drewno

Wymiary

Dł. całkowita – 1085 mm

Dł. głowni – 902 mm

Szer. głowni u nasady – 25 mm

Dł. pochwy – 930 mm

Głownia prosta, jednosieczna, zakończona symetrycznym sztychem. Płaz z obu stron szlifowany w głęboką bruzdę. Na zewnętrznej stronie nasady wybita nazwa wytwórni: w owalu SGF, obok dwie punce. Na zewnętrznej stronie B 281. Jelec kabłąkowo-tarczowy, z szerokim kabłąkiem (pośrodku którego znajduje się „łezkowaty” otwór) dochodzący do głowicy. W tylnym ramieniu jelca umiejscowiony jest prostokątny otwór na temblak. Głowica okryta stalowym kapturkiem schodzącym do jelca. Rękojeść drewniana, ponacinana w kratkę. Ten sam wzór na kapturku. Pochwa stalowa zakończona asymetryczną ostrogą. Ryfka pojedyncza z ruchomym kółkiem. Z boku wkręt przytrzymujący szyjkę do pochwy. Przy niej wybite V-116.

Zbiory Jana Karła

Pałasz kawalerii Stanów Zjednoczonych

1918 r., USA, firma LF & C

Stal, bakelit, drewno, płótno

Wymiary:

Dł. cał. – 1090 mm

Dł. głowni – 886 mm

Szer. głowni u nasady – 27 mm

Dł. pochwy – 915 mm

Głownia prosta, obusieczna, zakończona symetrycznym sztychem. Płaz z obu stron szlifowany, w głęboką bruzdę, biegnącą środkiem płazu. Na stronie zewnętrznej nasady wybite punce: U.S. niżej głowa orła / no 13. Na stronie wewnętrznej punca producenta, przedzielona płonącym granatem, poniżej rok produkcji 1918. Jelec kabłąkowo-tarczowy półkoliście dochodzi do głowicy, okrytej kapturkiem. Rękojeść z bakelitu, karbowana w siatkę, z wgłębieniem na kciuk. Pochwa drewniana, obciągnięta płótnem z fragmentami zachowanej farby w kolorze khaki, zakończona stalowym trzewikiem. Szyjka stalowa, po bokach, dwie nieruchome kółka. Na szyjce wybite 2.G II (nieczytelny znak) 34.

Zbiory Jana Karlo

Pałasz ciężkiej kawalerii wz. 1893

Ok. 1910 r., Szwecja, firma E.Svallig / Eskilstuna

Stal, mosiądz, drewno

Wymiary:

Dł. cał. – 1140 mm

Dł. głowni – 950 mm

Szer. głowni u nasady – 32 mm

Dł. pochwy – 985 mm

Głownia prosta, obusieczna, zakończona symetrycznym sztychem. Płaz szlifowany w wąską bruzdą biegnącą środkiem głowni. Na stronie zewnętrznej nasady wybite K7 Nr 618, wewnętrznej E.SVALLING / ESKILSTUNA, niżej korona, pod nią dwie punce. Jelec kabłąkowo-tarczowy, mosiężny, tylne ramię zaokrąglone, przednie jednokabłąkowe, dochodzące półkoliście do główicy. Przy krawędzi ciąg okrągłych otworów. Głowica z owalnym guzem pokryta mosiężnym kapturkiem, schodzącym do jelca. Rękojeść drewniana, karbowana w poziome rowki, polichromowana na czarno. Pochwa stalowa, czerniona zakończona asymetryczną ostrogą. Na nim wybita nazwa producenta: E.SVALLING / ESKILSTUNA. Dwie ryfki. Dolna w kształcie antabki umieszczona jest na grzbiecie. Górna antabka znajdująca się z boku pochwy. Bocznie umieszczony jest wkręt mocujący szyjkę do pochwy. Pod nim dwie punce: korona i GM, z zewnętrznej strony 2 K1 Nr 126.

Zbiory Jana Karlo

Pałasz oficerski wz. 1854

3 ćw. XIX w., Francja

Stal, mosiądz, drewno, skóra.

Wymiary:

Dł. cał. – 1160 mm

Dł. głowni – 940 mm

Szer. głowni u nasady – 30 mm

Dł. pochwy – 1000 mm

Głownia prosta, jednosieczna, zakończona asymetrycznym sztychem. Płazy szlifowane dwie równoległe bruzdy. Mosiężny jelec krzyżowo-kabłąkowo-tarczowy. Tylne ramię szerokie, ozdobione palmetą, przednie półkoliście dochodzi do głowicy. Z boku trzy kabłąki. Głowica okryta mosiężnym kapturkiem, ozdobiona ornamentem roślinnym. Pochwa stalowa zakończona symetryczną ostrogą, dwie ryfki z ruchomymi kółkami.

Zbiory Jana Karła

Szpada

1 ćw. XIX w., Francja, Klingenthal

Stal, mosiądz, skóra

Wymiary:

Dł. całkowita – 945 mm

Dł. głowni – 720 mm

Szer. głowni u nasady – 20 mm

Dł. pochwy – 790 mm

Głownia prosta, zakończona symetrycznym sztychem. Płazy z obu stron szlifowane w dwie bruzdy. Na nasadzie obu stron wybite punce. Na wewnętrznej wytrawiony napis: Klingenthal. Mosiężny jelec krzyżowo tarczowy. Tarcza wewnętrzna składana, zewnętrzna ozdobiona wzorem antycznym. Przednie ramię jelca jednokabłkowe dochodzi do kulistej główicy. Rękojeść drewniana, obciągnięta skórą typu jaszczurczego, owinięta drucikiem. Pochwa skórzana, zakończona mosiężnym trzewikiem z karbowaną gałką. Szyjka mosiężna, z boku nieruchoma antabka.

Zbiory Jana Karlo

Szpada

Ok. 1820 r., Francja

Stal, mosiądz, tkanina, skóra, drewno

Wymiary:

Dł. cał. – 1030 mm

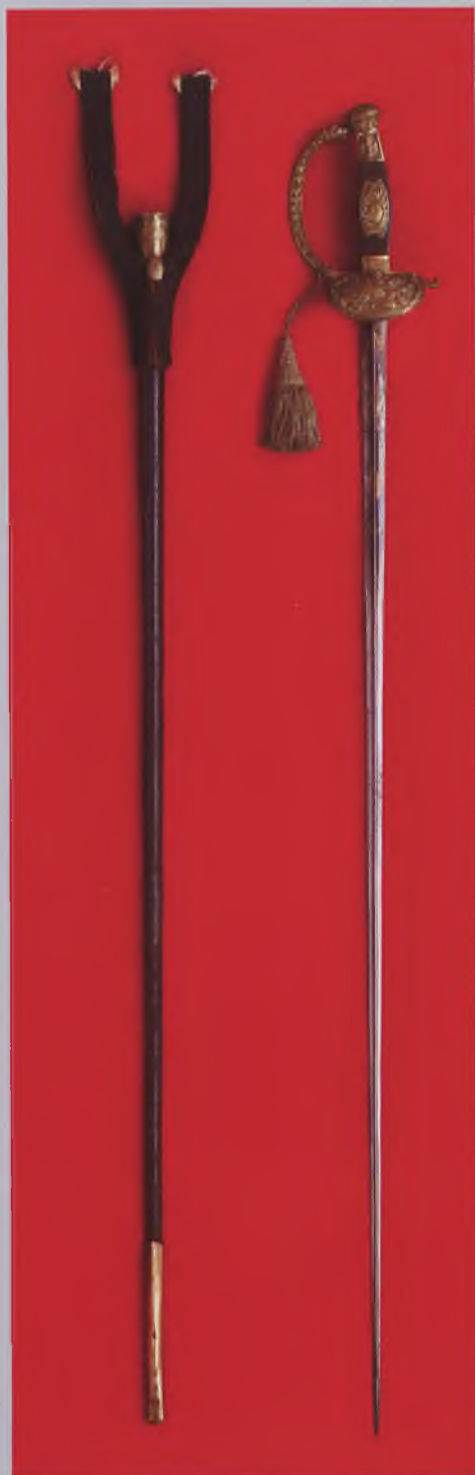
Dł. głowni – 870 mm

Szer. głowni u nasady – 18 mm

Dł. pochwy – 890 mm

Głownia o przekroju trójkątnym, z głęboko szlifowanymi płazami, zwężająca ku sztychowi. Na niej inkrustowany herb oraz ornament. Mosiężny jelec, ozdobiony ornamentem roślinnym i zakończony głową lwa, półkoliście dochodzi do głowicy, dekorowanej wzorem nawiązującym do antyku. Głowica przykryta mosiężnym kapturkiem, schodzącym do jelca, ozdobionym lilią burbońską, otoczoną ornamentem groszkowym. Na tarczy panoplia. Przy niej połączany temblak. Rękojeść drewniana, groszkowana. Na stronie zewnętrznej okrągła tarcza z herbem Bourbonów, z koroną w klejnocie i labrami. Pochwa drewniana, obciągnięta skórą, zakończona tulejkowatym trzewikiem. Szyjka mosiężna, zdobiona ornamentem roślinnym. Z boku nieruchoma antabka. Do pochwy przymocowane są rapcie.

Zbiory Jana Karła

Tasak francuskich grenadierów wz. AN XI

1812 r., Francja, Klingenthal

Stal, mosiądz, drewno, skóra

Wymiary:

Dł. cał. – 740 mm

Dł. główki – 585 mm

Szer. główki u nasady – 36 mm

Dł. pochwy – 600 mm

Głównia zakrzywiona, zakończona asymetrycznym sztychem, jednosieczna. Płazy szlifowane płasko. Na grzbiecie wytrawiony napis: Manufacture Imp. le du Klingenthal octob. 1812. Na zewnętrznej stronie wybite trzy punce: L w owalu; B w owalu; K w owalu. Jelec i rękojeść odlewana w mosiądzu. Jelec krzyżowo – kabłąkowy. Przednie ramię półkoliście dochodzi do główki, okrytej kapturkiem, schodzącym do jelca. Na kabłąku wybite punce. Rękojeść karbowana w poprzeczne rowki. Pochwa drewniana, obłożona skórą. Szyjka pochwy i trzewik mosiężne. Z boku przy szyjce, nieruchoma antabka.

Zbiory Jana Karlo

Tasak piechoty

I poł. XIX w.

Stal, mosiądz, drewno, skóra

Wymiary:

Dł. cał. – 800 mm

Dł. głowni – 590 mm

Szer. głowni u nasady – 33 mm

Dł. pochwy – 675 mm

Głownia zakrzywiona, zakończona asymetrycznym sztychem, jednosieczna. Płazy płasko szlifowane. Jelec i rękojeść odlane z mosiądzu. Jelec krzyżowo-kabłąkowy. Tyłne ramię skierowane do dołu, zakończone guzem w kształcie prostokąta z kulą na wierzchu. Przednie ramię półkoliście dochodzi do głowicy, okrytej kapturkiem schodzącym do jelca. Rękojeść karbowana w poprzeczne rowki. Pochwa drewniana, obciągnięta skórą, zakończona mosiężnym trzewikiem z kulą. Szyjka mosiężna.

Zbiory Jana Karła

Szabla artyleryjska

II poł. XVIII w., Polska

Stal, mosiądz, skóra

Wymiary:

Dł. cał. – 835 mm

Dł. głowni – 710 mm

Szer. głowni u nasady – 33 mm

Głownia zakrzywiona, jednosieczna, sztych asymetryczny. Płazy gładko szlifowane. Jelec mosiężny, kabłąkowo-krzyżowy. Tylne jego ramię zakończone „łezką”. Przednie zagięte pod kątem prostym dochodzi do głowicy o kształcie migdałowym, okrytej mosiężnym kapturkiem schodzącym do jelca. Rękojeść drewniana, obleczona skórą, karbowana w poprzeczne rowki.

Zbiory Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/2664

Pochodzenie: Zakupiono we Wrocławiu w Desie w 1982 roku

Szabla oficera kawalerii wz. 1917

Ok. 1919 r., Polska, Warszawa, Fabryka Broni Siecznej Borowskiego

Stal, mosiądz, skóra, drewno

Wymiary:

Dł. cał. – 1035 mm

Dł. głowni – 875 mm

Szer. głowni u nasady – 35 mm

Dł. pochwy – 900 mm

Głownia o dużej krzywiznie, jednosieczna, zakończona sztychem, szlifowana w trzy bruzdy. Na nasadzie od strony zewnętrznej wybita 5. Jelec mosiężny, krzyżowo-kabłąkowy z eliptycznym wąsem ozdobionym rozetą i ornamentem roślinnym. Tylne ramię jelca zakończone płaską wolutą. Przednie półkoliście dochodzi do głowicy. Z boku dwa dodatkowe boczne kabłąki. Głowica przykryta mosiężnym kapturkiem schodzącym do jelca. Na nim tłoczony orzeł z koroną i z tarczą amazonek. Rękojeść drewniana obciągnięta skórą, karbowana w poprzeczne rowki, opleciona mosiężnym drutem. Pochwa stalowa z asymetryczną ostrogą. Dwie ryfki z ruchomymi kółkami.

Szabla wyprodukowana na prywatne zamówienie oficera kawalerii.

Zbiory Jana Karła

Szabla szeregowego i podoficera kawalerii wz. 1917

Polska, Warszawa, G. Borowski
Stal, mosiądz, drewno, tkanina, skóra

Wymiary:

Dł. cał. – 1070 mm

Dł. głowni – 872 mm

Szer. głowni u nasady – 34 mm

Dł. pochwy – 920 mm

Głownia zakrzywiona, jednosieczna, zakończona asymetrycznym sztychem. Płazy szlifowane w pojedynczą bruzdę. Na zewnętrznej stronie nasady wybity nr głowni 24. Mosiężny jelec krzyżowo-kabłąkowy. Tylne ramię zakończone płaską wolutą. Przednie ramię półkoliście dochodzi do głowicy. Z boku dwa dodatkowe kabłąki. Głowica okryta mosiężnym kapturkiem schodzącym do jelca. Na nim wytłoczony orzeł z koroną i tarczą amazonek. Rękojeść drewniana, karbowana w poprzeczne rowki. Przy jelcu umieszczony temblak. Pochwa stalowa zakończona asymetryczną ostrogą. Dwie ryfki z ruchomymi kółkami do których przymocowane są skórzanе rapcie.

Zbiory Jana Karlo

Szabla pamiątkowa oficera kawalerii wz. 1921/22

Po 1921 r., Warszawa, G. Borowski

Stal, mosiądz, drewno, skóra, tkanina

Wymiary:

Dł. cał. – 1065 mm

Dł. głowni – 782 mm

Szer. głowni u nasady – 34 mm

Dł. pochwy – 927 mm

Głownia zakrzywiona, jednosieczna, zakończona sztychem. Płazy szlifowane w głęboką bruzdę. Na stronie zewnętrznej głowni wygrawerowany napis NIE RZUCIM ZIEMI / SKĄD NASZ RÓD, niżej orzeł w koronie, pod nim ZA / HONOR / OJCZYZNY / 1921. Mosiężny jelec krzyżowo-kabłąkowy z wąsem. Na nim wybite inicjały ZB [właściciel szabli?] i liczba 1151. Tylne ramię zakończone płaską wolutą, przednie zagięte pod kątem prostym dochodzi do głowicy, okrytej mosiężnym kapturkiem dochodzącym do jelca. Rękojeść drewniana, obciągnięta skórą, karbowana w poprzeczne rowki, opleciona mosiężnym drutem. Na rękojeści umocowany temblak. Pochwa stalowa z niesymetryczną ostrogą. Dwie ryfki z ruchomymi kółkami.

Zbiory Jana Karlo

Szabla wz. 1921/22 podoficerska

Lata 20 – 30 XX w. Polska, Warszawa,
firma Gabriel Borowski

Stal, mosiądz, skóra, drewno

Wymiary:

Dł. cał. – 970 mm

Dł. głowni – 785 mm

Szer. głowni u nasady – 30 mm

Dł. pochwy – 845 mm

Głownia zakrzywiona, jednosieczna, zakończona sztychem. Płazy szlifowane w płytką bruzdę. Na stronie zewnętrznej wytrawiony ornament roślinny i napis HONOR I OJCZYŻNA oraz orzeł z koroną. Na nasadzie od strony zewnętrznej znak producenta G.BOROWSKI / WARSZAWA. Jelec mosiężny krzyżowo-kabłąkowy z wąsem. Tylne ramię zakończone płaską wolutą, przednie zagięte pod kątem prostym dochodzi do głowicy, okrytej mosiężnym kapturkiem, schodzącym do jelca. Rękojeść drewniana obciągnięta skórą, opleciona mosiężnym drutem. Pochwa stalowa z asymetryczną ostrogą. Dwie ryfki z ruchomymi kółkami. Do nich przymocowane skórzane rapcie.

Zbiory Jana Karłowicza

Szabla wz. 34

Polska, Kielce, Huta Ludwików

Stal, mosiądz, drewno

Wymiary:

Dł. cał. – 960 mm

Dł. głowni – 823 mm

Szer. głowni u nasady – 32 mm

Głownia zakrzywiona, jednosieczna, zakończona sztychem. Płazy z obu stron szlifowane w szeroką bruzdę, przy grzbiecie strudzina. Na zewnętrznej stronie nasady wybite S. wz. 34, na wewnętrznej H. Ludwików / Kielce. Na grzbiecie głowni nr szabli 24 880. Jelec mosiężny krzyżowo-kabłąkowy z wąsem. Tylne ramię jelca proste, zakończone w kształcie łezki z otworem w środku. Przednie ramię zagięte pod kątem prostym, dochodzi do głowicy okrytej mosiężnym kapturkiem. Rękojeść drewniana, karbowana w ukośne rowki. Na niej pozostałości czarnej farby.

Zbiory Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/2618

Pochodzenie: Zakup w Desie we Wrocławiu w 1985 roku

Oficerska szabla paradna wz. 1976/90

Polska, Łódź, Wifarma
Stal, mosiądz, skóra, tkanina

Wymiary:

Dł. cał. – 1018 mm

Dł. głowni – 820 mm

Szer. głowni u nasady – 31 mm

Dł. pochwy – 865 mm

Głownia niklowana, jednosieczna, zakrzywiona, zakończona asymetrycznym sztychem. Płyzy szlifowana w dwie bruzdy. Na głowni wytrawione słowa HONOR I OJCZYŻNA, niżej orzeł. Na zastawie na stronie zewnętrznej, częściowo zasłonięta wąsem sygnatura producenta: ŁÓDŹ / WIFRAMA. Jelec mosiężny krzyżowo-kabłąkowy z wąsem. Tylne ramię zakończone ćwierć pierścieniem, przednie zagięte pod kątem prostym dochodzi do głowicy, okrytej mosiężnym kapturkiem schodzącym do jelca. Rękojeść drewniana, obciągnięta skórą, owinięta mosiężnym drucikiem. Do niej przymocowany temblak. Pochwa niklowana, z asymetryczną ostrogą. Dwie ryfki z ruchomymi kółkami. Do pochwy przymocowane są skórzane rapcie.

Zbiory Jana Karlo

Szabla lekkiej kawalerii wz. 1796

Pocz. XIX w., Anglia

Stal, skóra

Wymiary:

Dł. całkowita – 945 mm

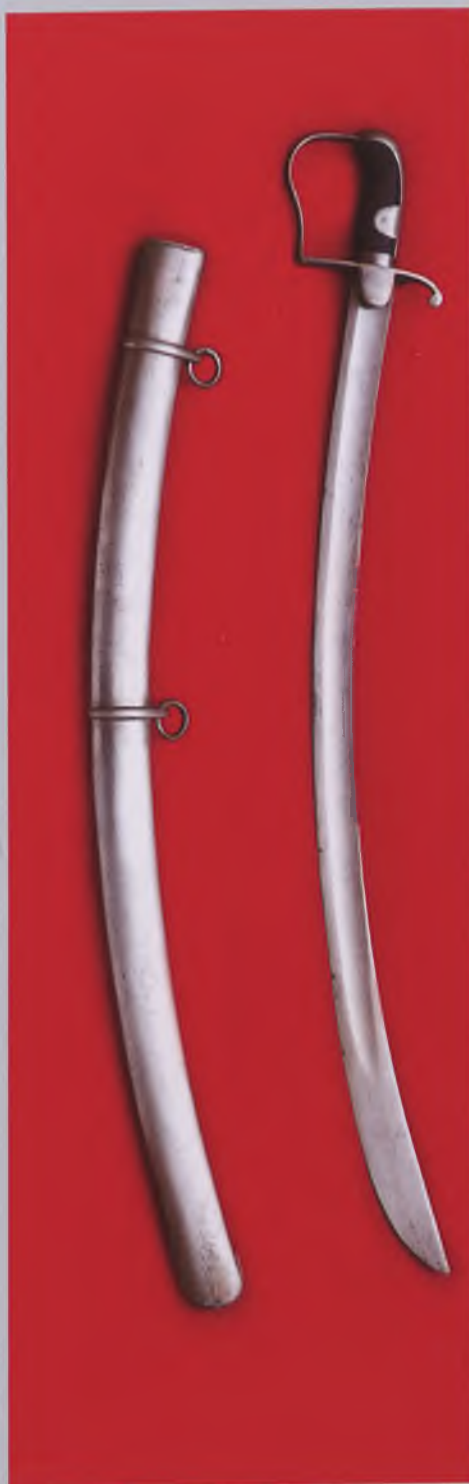
Dł. głowni – 830 mm

Szer. głowni u nasady – 35 mm

Dł. pochwy – 870 mm

Głownia jednosieczna, zakończona asymetrycznym sztychem. Płaz głowni wklęsło szlifowany w szeroką bruzdę. Na nim wygrawerowany napis Tho. (nieczytelnie) Gill / Warranted. Neve (nieczytelne). Jelec krzyżowo-kabłąkowy z wąsem. Przednie ramię jelca załamane pod kątem prostym, dochodzi do głowicy pełnym łukiem. Tylne ramię jelca lekko opada do dołu, zakończone płaską wolutą. Głowica owalna pokryta kapturkiem schodzącym do jelca, ze skrzydełkami w części dolnej. Rękojeść opleciona skórą. Pochwa stalowa z trzewikiem bez ostrogi i dwiema ryfkami z ruchomymi kółkami. Na pochwie i wąsie wybity nr 257. W armii pruskiej używana jako szabla wz. 1811

Zbiory Jana Karła

Szabla dworska (?)

XIX w., Hiszpania, Toledo,
Stal, mosiądz pozłacany, kość słoniowa

Wymiary:

Dł. cał. – 920 mm

Dł. głowni – 750 mm

Szer. głowni u nasady – 20 mm

Dł. pochwy – 790 mm

Głownia lekko zakrzywiona, jednosieczna, zakończona symetrycznym sztychem. Płaz z obu stron szlifowany w bruzdę schodzącą w kierunku ostrza. Na zewnętrznej stronie nasady wybita punca: FABRICA DE [TOLEDO – ostatnie słowo przykryte wąsem]. Jelec mosiężny, krzyżowy z wąsami. Ramiona zakończone głowami lwimi. Na wąsach umieszczony relief herbu Hiszpanii oraz skrzyżowanej lufy armatniej i szabli. Głowica okryta kapturkiem schodzącym do jelca. Jego powierzchnia ozdobiona stylizowanymi liśćmi akantu. Rękojeść obłożona kością słoniową. Pochwa stalowa, zakończona asymetryczną ostrogą. Pojedyncza ryfka z ruchomym kółkiem.

Zbiory Jana Karlo

Szabla kawaleryjska wz. 1826

2 ćw. XIX w. Rosja

Stal, mosiądz, drewno, skóra

Wymiary:

Dł. cał. – 1070 mm

Dł. głowni – 860 mm

Szer. głowni u nasady – 33 mm

Dł. pochwy – 915 mm

Głownia zakrzywiona, jednosieczna, z asymetrycznym sztychem. Płaz z obu stron szlifowany głęboką bruzdą. Na zewnętrznej stronie nasady głowni wybite punce Φ , AG wyżej MC. Na grzbiecie wytrawiony napis, częściowo zatarty. Czytelne jest tylko ostatnie słowo to „roda”. Jelec krzyżowo-kabłąkowy z wąsem, mosiężny. Przednie ramię trójkabłąkowe, łukiem dochodzące do migdałowej głowicy. Na głównym kabłąku wybite 3 punce: G, H, 6. (wszystkie w owalu). Tylne ramię skierowane do dołu, zakończone gałką. Głowica okryta mosiężnym kapturkiem schodzącym do jelca. Rękojeść drewniana, karbowana w poziome rowki, obłożone skórą. Pośrodku z obu stron, dwa owalne guzy. Pochwa stalowa z asymetryczną ostrogą. Dwie ryfki z ruchomymi kółkami. Z boku wkręt mocujący szyjkę do pochwy.

Zbiory Jana Karła

Szabla artyleryjska wz. 1881

Koniec XIX w. Rosja
Stal, mosiądz, skóra, drewno

Wymiary:

Dł. cał. – 1030 mm

Dł. głowni – 861 mm

Szer. głowni u nasady – 31 mm

Dł. pochwy – 880 mm

Głownia zakrzywiona jednosieczna, z symetrycznym sztychem, niklowana. Płazy z obu stron szlifowane w głęboką bruzdę. Na stronie wewnętrznej nasady głowni wybita cechówka C w okręgu, obok nieczytelna nazwa wytwórni szabli. Na zewnętrznej stronie nasady dwie punce: jedna П w okręgu, druga nieczytelna. Jelec mosiężny krzyżowo-kabłąkowy. Przednie ramię półkoliście dochodzi do głowicy. Na wąsie wybite 2.І.П.М.П i liczba 33. Tylne ramię zakończone pierścieniem. Głowica okryta mosiężnym kapturkiem. Rękojeść drewniana, karbowana ukośnie. Pochwa drewniana, obciągnięta skórą, zakończona mosiężnym trzewikiem. Pojedyncza ryfka z ruchomym kółkiem. Przy szyjce antabka.

Zbiory Jana Karła

Szaszka kawaleryjska wz. 1927

1935 r., ZSRR

Stal, drewno, skóra, mosiądz.

Wymiary:

Dł. cał. – 965 mm

Dł. głowni – 800 mm

Szer. głowni u nasady – 31 mm

Dł. pochwy – 825 mm

Dł. bagnetu – 500 mm

Głownia zakrzywiona, jednosieczna, zakończona sztychem. Płaz z obu stron szlifowany w głęboką bruzdę. Na wewnętrznej stronie nasady głowni wybite punce: 3H3/35r, na zewnętrznej ГН18HF. Głowica rozwidlona z otworem na temblak, pokryta stalowym kapturkiem z herbem ZSRR i napisem СССР. Rękojeść drewniana, karbowana w ukośne rowki. Na opasce wybite 112, wyżej 120/1. Do głowicy przymocowany skórzany temblak. Pochwa drewniana, obciągnięta skórą, zakończona stalowym trzewikiem. Mosiężne antabki na bagnet i zaczep umieszczone są z boku. Pojedyncza ryfka z ruchomym kółkiem. Z boku znajduje się bagnet wz. 1891/30 do karabinu Mosin.

Zbiory Jana Karlo

Szabla oficera artylerii

4 ćw. XIX w., Niemcy

Stal, drewno, jaszczur, mosiądz, kamienie szlachetne, materiał

Wymiary:

Dł. cał. – 1020 mm

Dł. głowni – 840 mm

Szer. głowni u nasady – 26 mm

Dł. pochwy – 860 mm

Głownia zakrzywiona, zakończona symetrycznym sztychem. Płazy szlifowane wklęsłe, tworząc szeroką, do połowy długości głowni bruzdę. Z obu stron wytrawione panoplie otoczone ornamentem roślinnym. Jelec krzyżowo-kabłąkowy, mosiężny z wąsami. Na zewnętrznym wąsie dwie skrzyżowane lufy armatnie, na tle liści dębu. Na wewnętrznym tarcza amazonek. Boki jelca udekorowane ornamentem groszkowym. Przy rękojeści umieszczony temblak. Tylne ramię jelca zakończone głową lwa, przednie jednokabłąkowe półkoliście dochodzi do głowicy, przykrytej kapturkiem w kształcie głowy lwa, którego oczy zdobią dwa czerwone kryształy. Dekorowany kapturek schodzi do jelca. Rękojeść drewniana, karbowana w poziome rowki, obleczone jaszczurem i opleciona mosiężnym drucikiem. Pochwa stalowa, zakończona asymetryczną ostrogą. Dwie mosiężne ryfki, z ruchomymi kółkami.

Zbiory Jana Karła

Szabla oficera piechoty wz. 1861

1866 r., Austria

Stal, mosiądz, skóra, materiał

Wymiary:

Dł. cał. – 1010 mm

Dł. głowni 836 – mm

Szer. głowni u nasady – 30 mm

Dł. pochwy – 860 mm

Głownia niklowana, zakrzywiona, sztych symetryczny. Płaz zewnętrzny głęboko szlifowany, z wklęsłą bruzdą, wewnętrzny płaski. Na stronie zewnętrznej nasady wybity napis: EISEMHAUER, na stronie wewnętrznej SOLINGEN. Jelec kabłąkowo-tarczowy. Brzegi tarczy lekko zagięte do góry. Jednokabłąkowe przednie ramię dochodzi do głowicy, w części środkowej wklęsłe do środka. Tylne ramię zagięte do dołu, z dwoma otworami na temblak, zakończone płaską wolutą, na której wybita jest liczba 66 (ta sama na głowicy). Głowica okryta fazowanym kapturkiem, schodzącym do jelca. Rękojeść karbowana w poziome pasy, obłożona skórą, opleciona mosiężnym drutem. Do niej przymocowany wtórnie temblak. Pochwa stalowa, zakończona trzewikiem z asymetryczną ostrogą. Dwie ryfki, górna umieszczona z boku, do której przymocowany jest skórzany pasek. Kółka nieruchome.

Zbiory Jana Karlo

Szabla wz. 1904 kawalerii austriackiej

1 ćw. XX wieku, Austrio-Węgry

Stal, drewno

Wymiary:

Dł. cał. – 1060 mm

Dł. głowni – 870 mm

Szer. głowni u nasady – 30 mm

Dł. pochwy – 905 mm

Głownia zakrzywiona, jednosieczna, z niewielkim piórkiem, sztychem obusiecznym, symetrycznym. Płaz szlifowany, grzbiet o przekroju okrągłym. Na stronie zewnętrznej nasady punca w kształcie dwutarczowego herbu. Jelec stalowy kabłąkowo-tarczowy. Tylne ramię z dwoma prostokątnymi otworami na temblak, lekko wygięte ku dołowi. Przednie ramię łukowato dochodzi do głowicy. Perforowane 27 otworami. Głowica pokryta kapturkiem zwieńczony płaskim guzem. Kapturek dochodzi jelca, w części dolnej karbowany. Na wysokości $\frac{1}{4}$ znajdują się skrzydełka. Rękojeść drewniana, karbowana w poziome pasy, lakierowana. Pochwa z blachy stalowej, zakończona asymetryczną ostrogą. Dwie ryfki, jedna umieszczona z tyłu pochwy. Kółka sztywne. Na szyjce bite 60 R.

Zbiory Jana Karła

Szabla lekkiej kawalerii wz. M AN IX

Ok. 1810 r. Francja

Stal, mosiądz, drewno, skóra

Wymiary:

Dł. cał. – 1065 mm

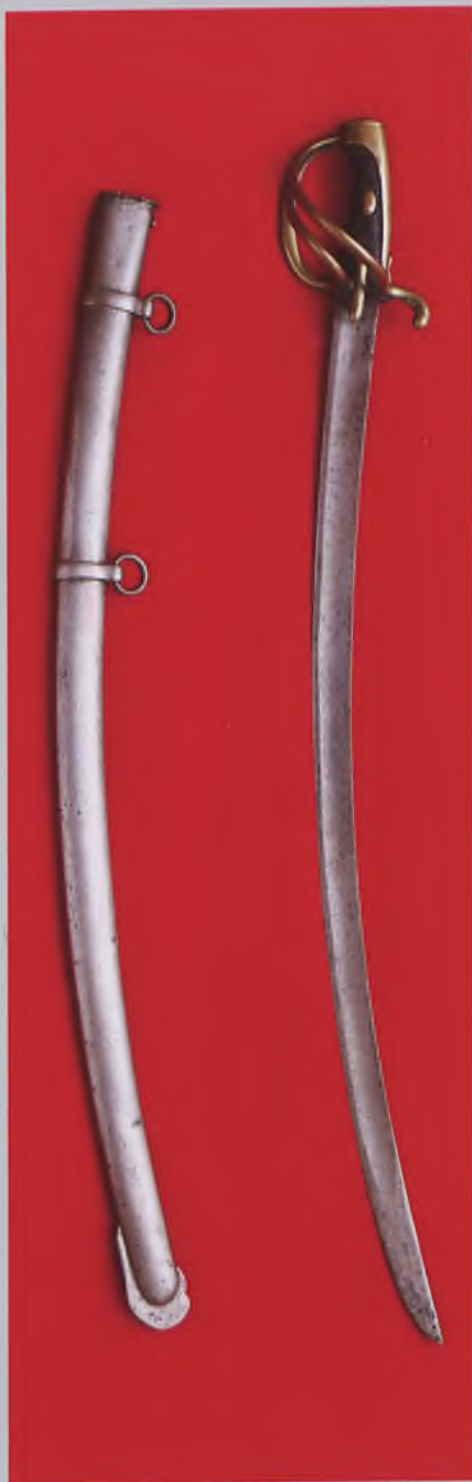
Dł. głowni – 870 mm

Szer. głowni u nasady – 35 mm

Dł. pochwy – 916 mm

Głownia jednosieczna, zakończona asymetrycznym sztychem. Płaz głowni wklęsło szlifowany z szeroką bruzdą. Na grzbiecie zatarty napis. Jelec krzyżowo-kabłąkowy z wąsem. Przednie ramię jelca trzykabłąkowe, dochodzi do głowicy pełnym łukiem. Tylne ramię jelca lekko opada do dołu, zakończone guzem. Głowica owalna pokryta kapturkiem schodząca do jelca. Rękojeść opleciona skórą, karbowana w poprzeczne rowki. Pośrodku owalny guz. Pochwa stalowa z nieregularną ostrogą i dwiema ryfkami z ruchomymi kółkami.

Zbiory Jana Karlo

Szabla oficera wz. 1837 marynarki wojennej

Poł. XIX w., Francja, Klingenthal
Stal, mosiądz, masa plastyczna, tkanina.

Wymiary:

Dł. cał. – 874 mm

Dł. głowni – 695 mm

Szer. głowni u nasady – 25 mm

Dł. pochwy – 735 mm

Głownia lekko zakrzywiona, zakończona niewielkim piórkiem i centrycznym sztychem, jednosieczna. Płazy z obu stron szlifowane tworząc głęboką bruzdę. Na grzbiecie wytrawiony napis: Coulaux M (Manufaktura?) Klingenthal. Na nasadzie zewnętrznej dwie wybite punce. Jelec mosiężny krzyżowo-tarczowy. Tylne ramię skierowane do dołu zakończone głową smoka, przednie jednokabłąkowe z ornamentem w postaci wici, dochodzi półkoliście do owalnej głowicy, przykrytej mosiężnym kapturkiem schodzącym do jelca, ozdobiony owalną tarczą i przedstawieniami muszli. Tarcza ażurowa z kotwicą i ornamentem roślinnym. Rękojeść z masy plastycznej, karbowana w poprzeczne rowki. Wokół niej umieszczony jest temblak. Pochwa skórzana, zakończona mosiężnym trzewikiem z asymetryczną ostrogą, zakończoną ornamentem w kształcie muszli. Szyjka mosiężna, na której, po obu stronach umieszczona jest kotwica. Dwie ryfki w kształcie koła. Do nich przypięty pas z niebieskiego materiału przetykany złotą nitką. Z obu stron znajdują się klamry z kotwicami.

Zbiory Jana Karła

Kosa bojowa

XIX w.

Drewno, blacha

Wymiary:

Długość 3100 mm

Na drewnianym drzewcu osadzony metalowy grot.

Zbiory Jana Karła

Kawaleryjski pistolet skałkowy

Lata 1760 – 1780, Anglia, Londyn

Drewno, stal, mosiądz, róg

Wymiary: dł. całkowita – 540 mm, dł. lufy – 370 mm, kal. – 16 mm

Lufa okrągła, niegwintowana. W jej górnej części profilowana listwa z wytrawionym napisem London. Do drewnianego łoża przytwierdzona warkoczem i dwoma sztyftami. Łoże zakończone wykładziną rogową. Zamek skałkowy kompletny, sprawny. Na blasze zamkowej wyryty Londos. Kontrblacha wykonana w formie wstęgi wolutowej zdobiona motywem roccaila. Spust osłonięty mosiężnym kabłąkiem. Wąsy stylizowane roccailiem. Kolba zakończona mosiężną główką.

Zbiory Jana Karła

Skałkowy pistolet podróżny (króćca)

Pocz. XIX w., Anglia?, rusznikarz Delsie Afigecze?

Stal, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 170 mm, dł. lufy – 80 mm, kal. – 12 mm

Lufa okrągła, niegwintowana. Na wierzchu, przy warkoczu niewielka wyprofilowana listwa. Do drewnianego łoża, które obejmuje $\frac{3}{4}$ jej długości, przymocowana bączkiem, przytyczką i warkoczem. Pod łożem stalowy stempel. Zamek skałkowy, kompletny. Na blasze zamkowej mało czytelny napis Delsie/afigecze. Spust osłonięty kabłąkiem z wąsami. Główka kolby okuta blachą.

Zbiory Jana Karła

Pistolet skałkowy

1 ćw. XIX w., Anglia, zbrojownia Tower

Drewno, stal, stop miedzi

Wymiary: dł. całkowita – 395 mm, dł. lufy – 230 mm, kal. – 17 mm

Lufa okrągła, niegwintowana. Na komorze nabojej dwie nieczytelne punce. Lufy do drewnianego łoża, obejmującego ją na całej długości, przytwierdzona jest warkoczem i dwiema przytyczkami. Pod łożem stempel. Zamek skałkowy kompletny, sprawny. Na blasze zamkowej wybita zamknięta korona – cechówka arsenału Tower. Kontrblacha okuciowa. Spust osłonięty kabłąkiem. Głowica kolby okuta.

Zbiory Jana Karła

Kapiszonowy rewolwer Colt Navy

Ok. 1860 r., USA

Drewno, stal, miedź

Wymiary: dł. – 340 mm, kal. – 9 mm

Lufa $\frac{3}{4}$ długości 6 graniasta, bębenek sześciokomorowy. Z prawej strony wyszlifowane miejsce umożliwiające umieszczanie spłonek na kominkach bębena. Spust osłonięty miedzianym kabłąkiem. Na przednim wężu wybity nr 34682 (taki sam na trzewiku kolby). Kolba drewniana, dorabiana.

Zbiory Jana Karła

Pistolet kapiszonowy z bagnetem

2 ćw. XIX w., Belgia. Liège

Mosiądz, stal, drewno

Wymiary: dł. cał. – z rozłożonym bagnetem 320 mm, bez bagnetu 230 mm, dł. lufy – 126 mm, kal. – 16 mm

Lufa ośmiograniasta, niegwintowana, do kolby przymocowana śrubą, wąsem i warkoczem. Pod lufą znajduje się składany bagnet. Na komorze naboowej lufy punca końcowej kontroli w Liège: w owalu litery LEG i gwiazda. Na części dennej monogram SG. Zamek kapiszonowy, kompletny, umieszczony na osi lufy. Spust osłonięty kabłąkiem. Blachy zamkowe ozdobione wzorem z akantu. Na warkoczu palmetka. Na obu stronach karbowanej kolby, przy zamku, ornament promienisty.

Zbiory Jana Karlo

Kieszonkowy pistolet kapiszonowy

Poł. XIX w., Belgia

Stal, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 175 mm, dł. lufy – 82 mm, kal. – 12 mm

Lufa okrągła, gwintowana, ozdobiona ornamentem meandrowym. Przymocowana wraz z całym mechanizmem zamkowym do kolby za pomocą warkocza i wąsa. W części dennej lufy ornament palmelkowy oraz dwie cyfry wraz z kropką. Zamek kapiszonowy kompletny. Spust chowany. Na blasze zamkowej, kontrblasze i warkoczu wygrawerowany wzór akantu. Wyrzeźbiona palmetka po obu stronach kolby, która dodatkowo ozdobiona jest podłużnymi żłobieniami. Jej głowica okuta profilowaną blachą, pośrodku której znajduje się wkręt.

Zbiory Jana Karlo

Garłacz kapiszonowy, przypuszczalnie używany w marynarce

Poł. XIX w., Belgia

Drewno, stal, mosiądz

Wymiary: dł. całkowita – 220 mm, dł. lufy – 120 mm, kal. – 18 mm

Lufa mosiężna, okrągła, przy wylocie rozszerzona, do kolby przymocowana warkoczem i tylnym wąsem. Zamek kapiszonowy, kompletny, niesprawny. Spust osłonięty stalowym kabłąkiem. Na blachach zamkowych wygrawerowany wzór roślinny o cechach klasycystycznych. Po obu bokach karbowanej kolby wyrzeźbiona palmetka.

Zbiory Jana Karła

Kapiszonowy rewolwer wiązkowy systemu Mariette

Po 1853 roku, Belgia, Liège

Drewno, stal

Wymiary: dł. całkowita – 180 mm, dł. lufy – 80 mm, kal. – 9 mm

Cztery okrągłe lufy, osadzone na wspólnej obrotowej tarczy, gwintowane, bez celowników. Na komorze nabojejowej dwie cechówki: Korona pod nią litera N, niżej w owalu E.L.G. gwiazda, stawiane przez kontrolera po oddaniu strzału. Każda lufa oznaczona cyfrą do 1 do 4. Zamek kapiszonowy, kompletny. Blacha zamkowa grawerowana liśćmi akantu. Spust w kształcie pierścienia. Kolba drewniana.

Zbiory Jana Karła

Rewolwer na naboje Lefauchaux

Ok. 1880 roku, Belgia, Liège

Stal, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 265 mm, dł. lufy – 148 mm, kal. – 11 mm

Lufa ośmiograniasta, gwintowana, początek dekorowany ornamentem roślinnym. Przy wylocie trójkątna muszka (dorabiana). Na bocznej ścianie lufy w kole litera B. Z boku stempel. Bębenek sześciokomorowy z otworami na iglice, ładowany z prawej strony, po odsunięciu kłapy, ozdobiony ornamentem roślinnym. Na nim wybita cechówka. W owalu inicjały E/L.G./gwiazda. Pod bębniem liczba 35, z drugiej strony 117. Spust osłonięty kabłąkiem dekorowanym wzorem roślinnym. Kolba drewniana, zakończona antabką.

Zbiory Jana Karlo

Kieszonkowy rewolwer trzpieniowy na naboje Lefauchaux

Kon. XIX w., Belgia, Liège, warsztat rusznikarski Agier Fonoi

Heban, stal

Wymiary: dł. całkowita – 180 mm, dł. lufy – 85 mm, kal. – 7 mm

Lufa ośmiograniasta, niegwintowana, przy wylocie muszka w kształcie walca. Powierzchnia lufy ozdobiona ornamentem roślinnym. Na komorze nabojeowej wybite nazwisko AGIER FONOI. Z drugiej strony punca ostatecznej kontroli – zamknięta korona, pod litera X. Z boku lufy stempel. Bębenek sześciokomorowy z otworami na iglice, ładowany z prawej strony, po odsunięciu kłapy. Wygrawerowany na nim wzór liściasty. Podobnie jak na konstrukcji. Spust składany. Wykładzina kolby z hebanu, rzeźbiona. Ornament akantowy.

Zbiory Jana Karlo

Iglicowy kieszonkowy pistolet jednostrzałowy

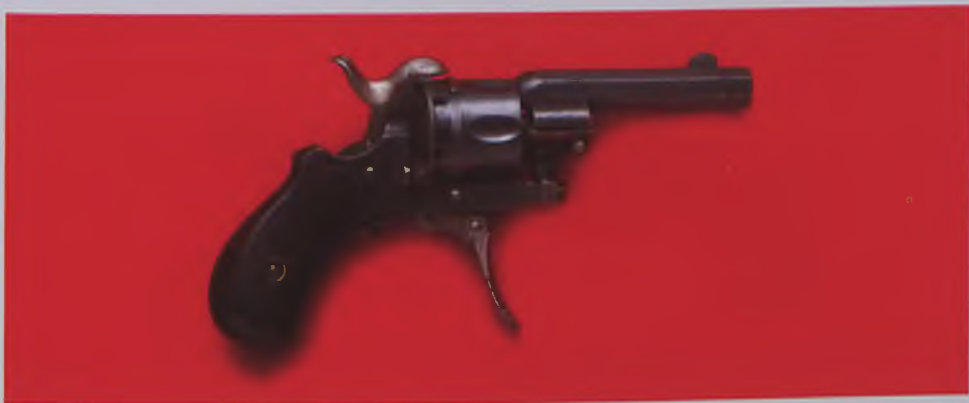
Koniec XIX w., Belgia, przypuszczalnie Liège

Drewno, metal

Wymiary: dł. całkowita – 114 mm, dł. lufy – 62 mm, kal. – 5 mm

Lufa 2/3 długości okrągła, przy komorze nabojej graniasta, na jej końcu muszka. Zakończona otworem umożliwiającym włożenie naboju. Przed wypadnięciem chroni go ruchoma zastawa. Na jej spodzie dwie cechówki. Jedna Korona pod nią litera U, druga zatarta. Zamek sprawny. Kurek prosty z iglicą. Spust chowany.

Zbiory Jana Karła

Rewolwer miniaturowy, zwany velodog, na naboje Lefauchaux

Przełom XIX/XX w., Belgia, Liège

Heban, stal oksydowana,

Wymiary: dł. całkowita – 120 mm, dł. lufy – 52 mm, kal. – 5 mm

Lufa ośmiograniasta, gwintowana. Na jej bocznej ścianie wybite dwie cechówki kontrolne: korona, pod nią litera R oraz gwiazda pod nią P (odbicie lustrzane). Ta ostatnia także pod bębenkiem. Przy wylocie lufy umieszczona jest muszka. Z boku stempel. Bębenek sześciokomorowy z otworami na iglice, z wgłębieniami. Ładowany z prawej strony, po odsunięciu klapy. Spust składany. Wykładzina kolby z hebanu.

Zbiory Jana Karła

Pistolet skałkowy pojedynkowy

Lata 1770 – 1790, Francja, rusznikarz Brunon Le Jeune

Drewno, stal, mosiądz, malowanie

Wymiary: dł. całkowita – 300 mm, dł. lufy – 165 mm, kal. – 15mm

Lufa do połowy długości ośmiograniasta, później okrągła, lekko rozszerzona przy wylocie. Na komorze nabojeowej wybita cechówka A niżej gwiazda. Do drewnianego łoża, które obejmuje całą jej długość, przymocowana jest dwoma przytyczkami i warkoczem. Brak celowników. Część komorowa ozdobiona wzorem malowanym. Pod łożem dwie tulejki, w nich znajduje się drewniany stempel. Zamek skałkowy, kompletny. Na blasze zamkowej wygrawerowane nazwisko: Brunon Le Jeune. Spust osłonięty kabłąkiem, przedni wąż w kształcie wazy. Na grzbiecie kolby kwiatowy wzór rokokowy. Głowica kolby okuta metalową blachą z wążami.

Zbiory Jana Karła

Pistolet skałkowy pojedynkowy

lata 1770 – 1790, Francja, rusznikarz Brunon Le Jeune

Drewno, stal, mosiądz, malowanie

Wymiary: dł. całkowita – 300 mm, dł. lufy – 165 mm, kal. – 15 mm

Lufa do połowy długości ośmiograniasta, później okrągła, lekko rozszerzona przy wylocie. Na komorze nabojeowej lufy wybita cechówka A niżej „gwiazda”, pod nią C. Do drewnianego łoża, które obejmuje całą jej długość, przymocowana jest dwoma przytyczkami i warkoczem. Brak celowników. Część komorowa ozdobiona wzorem malowanym. Pod łożem dwie tulejki, w nich znajduje się drewniany stempel. Zamek skałkowy, kompletny. Spust osłonięty kabłąkiem, przedni wąż w kształcie wazy. Na grzbiecie kolby kwiatowy wzór rokokowy. Głowica kolby okuta metalową blachą z wążami.

Zbiory Jana Karła

Dwulufowy kieszonkowy pistolet skałkowy

Lata 1770 – 1780, Francja, Paryż

Drewno, stal, blacha posrebrzana

Wymiary: dł. całkowita – 165 mm, dł. lufy – 60 mm, kal. – 8 mm

Lufa podwójna, gwintowana. W 2/3 okrągła, w części nabojoywej z profilowaną listwą na wierzchu. Na osi luf umieszczony jest podwójny, bateryjny zamek skałkowy, niesprawny. Blachy zamkowe ozdobione motywem roślinnym i geometrycznym. Spust podwójny, osłonięty kabłąkiem, ozdobionym wzorem roślinnym. Kolba drewniana, zakończona posrebrzaną blachą w kształcie głowy stwora.

Zbiory Jana Karła

Pistolet skałkowy

Ok. 1780 – 1800 r., Francja

Drewno, stal

Wymiary: dł. całkowita – 254 mm, dł. lufy – 140 mm, kal. – 10,8 mm

Lufa do połowy graniasta, później okrągła, zakończona pierścieniem. Do łoża przymocowana dwoma przytyczkami i warkoczem. W dolnej jego części dwie tulejki. W nich osadzone drewniane stemple. Zamek skałkowy kompletny. Panewka wieloboczna. Na blasze zamkowej mało czytelne nazwisko rusznikarza Piereś. Spust osłonięty kabłąkiem. Przedni wąż w kształcie palmetki. Głównia kolby okuta stalową blachą z małym guzem.

Zbiory Jana Karła

Pistolet skałkowy

Koniec XVIII w., Francja, Nantes, rusznikarz Rover

Drewno, mosiądz, stal

Wymiary: dł. całkowita – 520 mm, kal. – 14 mm

Lufa okrągła, niegwintowana z profilowaną listwą na grzbiecie. Przy jej wylocie muszka. Drewniane łożo sięga do wylotu lufy. Pod nim dwie mosiężne tuleje, przeznaczone do stempla. Zamek skałkowy sprawny. Na blasze zamkowej napis: Rover / Nantes. Kontrblacha ozdobiona panoplią. Spust osłonięty mosiężnym kabłąkiem. Głowica kolby okuta mosiężną blachą z wąsami.

Zbiory Jana Karlo

Pistolet skałkowy

Pocz. XIX w., Francja, Paryż, rusznikarz A. Simon

Drewno, stal, róg

Wymiary: dł. całkowita – 335 mm, dł. lufy – 190 mm, kal. 15,7 mm

Lufa okrągła, na odcinku komory nabojoyej trójkanciasta, niegwintowana. Na niej bardzo słabo widoczny ornament. Do drewnianego łoża, które sięga na całej jej długości, przymocowana jest za pomocą dwóch prztyczek i warkocza. Pod łożem znajdują się dwie tulejki, w których umieszczony jest drewniany stempel zakończony rogiem. Zamek skałkowy kompletny. Na blasze zamkowej wygrawerowany napis A. Simon a Paris. Spust pojedynczy, osłonięty kabłąkiem z wąsami w kształcie palmetek. Na grzbiecie kolby wyrzeźbiony ornament rośliny. Pod nim owalna tarcza, otoczona wieńcem. Głowica kolby okuta stalową blachą.

Zbiory Jana Karlo

Pistolet kapiszonowy przerobiony ze skałkowego

1811 r., Francja

Drewno, stal

Wymiary: dł. całkowita – 250 mm, dł. lufy – 130 mm, kal. – 15 mm

Lufa na odcinku komory nabojoyej graniasta, później okrągła. Na komorze nabojoyej wybita punca B, niżej 1811. Lufa do łoża, które obejmuje całą jej długość przymocowana jest za pomocą bączka, (na nim wybita D, pod nią korona), przytyczki i warkocza. Na warkoczcu napis *Manuf.* Pod łożem stalowy stempel. Zamek kapiszonowy, kompletny. Na kontrblasze wybite litery PJD, obok korona pod literą D. Na blasze zamkowej zatarty napis. Jedynie pierwszą literę M można odczytać. Spust osłonięty kabłąkiem z wąsami. Na przednim wąsie kabłąka korona z D, obok samo D. Na lewej stronie kolby wypalona sygnatura manufaktury: okrągła pośrodku FE, w toku 1811, S pozostała część zatarta. Obok i przy warkoczcu monogram – splecione litery FB. Głowica kolby okuta stalową blachą.

Zbiory Jana Karła

Kawaleryjski pistolet skałkowy wz. AN XIII

1812 r., Francja, manufaktura cesarska w St. Étienne

Drewno, mosiądz, stal

Wymiary: dł. całkowita 347 mm, dł. lufy 200 mm, kal. lufy 16 mm

Lufa okrągła, na odcinku komory nabojoyej lekko rozszerzona, niegwintowana, bez przyrządów celowniczych. Na komorze nabojoyej wybita litera B (kontrolera Blanchom?) oraz data 1812, po drugiej stronie inicjały FW, obok gwiazdka, na warkoczcu M 13 (wzór modelu). Lufa do drewnianego łoża dochodzącego do połowy jej długości, przymocowana jest mosiężnym okuciem i warkoczem. Pod nim umieszczony jest stalowy stempel. Zamek skałkowy kompletny i sprawny, stalowy, tylko panewka mosiężna. Na blasze zamkowej, obok kurka wybita litera C wpisana romb. Niżej wytrawiony napis *M.re imp. St. Etienne*. Spust osłonięty mosiężnym kabłąkiem z przednim wąsem. Na przednim i tylnym wąsie kabłąka, na pierścieniu i głowicy kolby wybita punca G z gwiazdką, kontrolera okuć Guicharda. Okucie kolby mosiężne. Z lewej jej strony kolby nazwisko właściciela? D. Golomb.

Zbiory Jana Karła

Kawaleryjski pistolet kapiszonowy wz. 1822 T bis

Ok. 1840 r., Francja

Drewno, stal, mosiądz

Wymiary: dł. całkowita – 340 mm, dł. lufy – 195 mm, kal. lufy – 18 mm

Lufa okrągła, niegwintowana, w części komory nabojoyej graniasta. Na niej wybite cztery punce: liczba 428, A, F oraz ostatnia nieczytelna. Do drewnianego łoża, sięgającego do połowy jej długości przymocowana jest mosiężnym pierścieniem i warkoczem. Na nim znajduje się szczerbinka, a muszka na półkolistej podstawie przy wylocie lufy. Pod łożem umieszczony jest stempel z nr 1078 zakończony miarką na proch. Zamek kapiszonowy, kompletny. Kominek osadzony na grzbiecie lufy. Spust osłonięty mosiężnym kabłąkiem z wąsami (tylny stalowy). Głowica kolby okuta mosiężną blachą, do której przymocowana jest antabka.

Zbiory Jana Karła

Rewolwer marynarski wz. 1858 na naboje Lefauchaux

Po 1858 roku, Francja, Paryż

Stal, drewno

Wymiary: dł. cała – 280 mm, dł. lufy – 156 mm, kal. 12 – mm

Lufa początkowo wieloboczna, później okrągła, gwintowana. Na niej napis KONIĆ E.Lefauchaux Br te Paris. Przy końcu muszka na trójkątnej podstawie. Z boku znajduje się stempel. Bębenek gładki, sześciokomorowy z otworami na iglice, ładowany z prawej strony, po odsunięciu kłapy. Pod nim INVon E.Lefauchaux M.REVERTE 8000 [liczba niewyraźna] PARIS. Po drugiej stronie punca: trudny do odczytania znak graficzny, pod nim LE, obok nr broni 15 020. Spust osłonięty kabłąkiem z tylnym wąsem, sięgającym do głowicy kolby. Sama głowica okuta guzem, o wklęsłych czterech bokach. Do niej przymocowana antabka.

Zbiory Jana Karła

Dwulufowy pistolet podróżny na naboje Lefauchaux

Lata 60-te XIX w., Francja

Stal, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 205 mm, dł. lufy – 110 mm, kal. – 10 mm

Lufy graniaste, niegwintowane, odlane z jednej formy. Do stalowego łoża, sięgającego połowy ich długości, przymocowane są zawiasem i zatrzaskiem. Zamek na naboje Lefauchaux, umieszczony na osi lufy, niekompletny. Spust podwójny, chowany, bez kabłąka. Ściany blachy zamkowej ozdobione ornamentem w kratkę. Kolba lekko spłaszczona, po bokach zdobiona podłużnymi żłobieniami. Jej głowica okuta profilowaną blachą z guzem na antabkę.

Zbiory Jana Karła

Rewolwer na naboje Lefauchaux

Ok. 1863 r., Francja

Drewno, stal

Wymiary: dł. całkowita – 250 mm, kal. – 11 mm

Lufa okrągła, gwintowana, z boku wybity nr 31111. Celownik w kształcie muszki. Bęben okrągły, sześciokomorowy. Przy lufie przytwierdzony uchwyt na stempel. Kolba drewniana, zakończona antabką.

Zbiory Jana Karła

Kawaleryjski pistolet kapiszonowy wz. 1850 ze składaną kolbą

1856 r., Szwecja

Drewno, stal, mosiądz

Wymiary: dł. ze składaną kolbą – 680 mm, bez kolby – 450 mm, kal. – 16 mm

Lufa okrągła, łożo drewniane, sięgające do 1/3 dł. lufy, zakończone mosiężnym okuciem, bez miejsca na stempel. Zamek kapiszonowy kompletny. Na blasze zamkowej H 1856., za kurkiem 876. Spust osłonięty mosiężnym kabłąkiem. Uchwyt kolby karbowany. Do niej przy-mocowana jest dodatkowa kolba.

Zbiory Jana Karlo

Podróżny pistolet skałkowy

Pocz. XIX w.

Drewno, mosiądz, stal

Wymiary: dł. całkowita – 200 mm, kal. – 12 mm

Lufa okrągła, niegwintowana, bez przyrządów celowniczych. Pod nią mosiężny stempel. Za-mek skałkowy umieszczony wzdłuż osi lufy. Kurek i krzesiwo stalowe. Na blasze zamkowej i kontrblasze wzór geometryczny, nad nim liść. Spust osłonięty kabłąkiem, ozdobiony wzo-rem roślinnym. Na tylnym wąsie wytrawiona liczba 20. Kolba drewniana, bez okuć.

Zbiory Jana Karlo

Dwulufowy pistolet kapiszonowy

Po 1830 roku, Europa Zach.

Drewno, stal

Wymiary: dł. całkowita – 365 mm, dł. lufy – 205 mm, kal. – 18 mm

Lufy okrągłe, niegwintowane. Do drewnianego łoża, które obejmuje $\frac{3}{4}$ ich długości, przymocowane są przytyczką i warkoczem. Pomiędzy nimi listwa z muszką. Zamek kapiszonowy, kompletny, sprawny. Blachy zamkowe i warkocz ozdobiony wzorem akantowym. Spust podwójny, osłonięty kabłąkiem z wygrawerowanym na nim akantem. Przedni wąs w kształcie kartusza z szachownicą. Głowica kolby owalna z guzem ozdobionym ornamentem roccaila płomienistego.

Zbiory Jana Karlo

Pistolet kapiszonowy

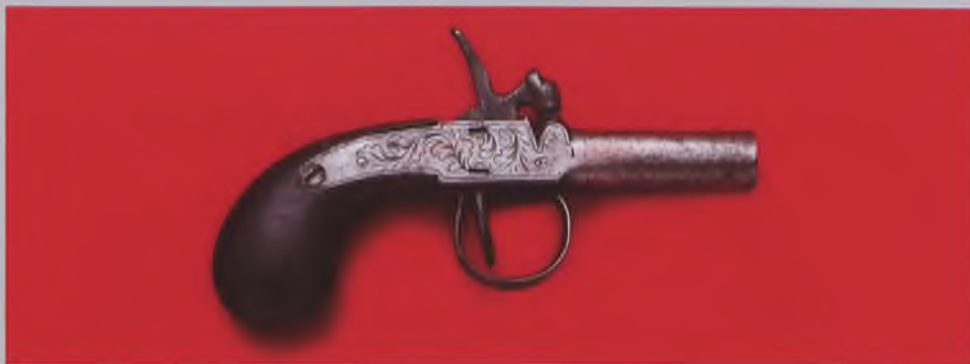
Lata 40-te XIX w.

Drewno, stal

Wymiary: dł. cał. – 380 mm, dł. lufy – 225 mm, kal. 18 – mm

Lufa okrągła, na odcinku komory nabojeowej graniasta. Do łoża, które sięga na całym odcinku jej długości, przymocowana jest za pomocą bączka i warkocza. Na nim znajduje się szczyrbina, a przy końcu lufy muszka. Zamek kapiszonowy kompletny. Na kontrbłasze zamkowej wybita litera H. Spust osłonięty kabłąkiem z wąsami. Głowica kolby okuta stalową blachą. Na lewej stronie kolby monogram VN oraz liczba 3.

Zbiory Jana Karlo

Kieszonkowy pistolet kapiszonowy

Poł. XIX w., rusznikarz B.C.

Drewno, stal, stop metalu

Wymiary: dł. całkowita – 130 mm, dł. lufy – 52 mm, kal. – 10 mm

Lufa okrągła, niegwintowana, do łoża przymocowana śrubą znajdującą się w tylnej części blachy zamkowej. Zamek kapiszonowy kompletny, umieszczony na osi lufy. Na kontrblaszce i blaszce zamkowej wygrawerowany wzór akantu oraz wybite inicjały BC. Spust pojedynczy, osłonięty kabłąkiem. Na grzbiecie kolby arabeska z motywem wici, wykonana drucikiem ze stopu metalu.

Zbiory Jana Karła

Rewolwer na naboje Lefauchaux

4 ćw. XIX w.

Stal, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 255 mm, dł. lufy – 145 mm, kal. – 9 mm

Lufa z wybity nr 1714, początkowo ośmiograniasta, później okrągła, zakończona metalowym pierścieniem, na którym osadzono muszkę. Część graniasta ozdobiona liśćmi akantu i palmetką. Bębenek z zaznaczonymi sześcioma komorami naboju, każda udekorowana liśćmi akantu i posiadająca otwór na iglicę naboju. Kurek w przeszłości reperowany. Spust w formie pierścienia. Kolba zakończona antabką.

Zbiory Jana Karła

Odtłlcowy kieszonkowy pistolet jednostrzałowy

4 ćw. XIX w.

Drewno, stal

Wymiary: dł. całkowita – 135 mm, dł. lufy – 65 mm, kal. – 11 mm

Lufa okrągłą, zwężającą się ku wylotowi, pośrodku karbowana. Zamek iglicowy, umieszczony centralnie. Spust bez osłony. Pistolet ładowano wyjmując lufę.

Zbiory Jana Karlo

Skałkowy karabin piechoty

Pocz. XIX w., Prusy

Stal, drewno

Wymiary: dł. cał. – 1530 mm, dł. lufy – 1135 mm, kal. – 17,8 mm

Lufa do drewnianego łoża przymocowana trzema bączkami, z antabką umieszczonym przy środkowym bączku. W części dennej wybite trzy punce: P C 12. Zamek skałkowy kompletny. Kolba drewniana z wyciśniętym: To 26 Nr 56.

MJ/1511Zbiory Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/1511

Pochodzenie: Ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Karabin iglicowy wz. 1862

1870 r., Prusy, Królewska Fabryka Karabinów w Gdańsku, konstrukcja N. Dreysego

Stal, drewno, mosiądz

Wymiary: dł. cał. – 1340 mm, dł. lufy – 800 mm, kal. – 15,3 mm

Lufa okrągła, w części dennej graniasta. Na niej wybita liczba 9523 stahl, a na komorze nabo-
jowej ZG MOD 62 DANZIG 1870 oraz 9 punc kontrolerów. Przy wylocie muszka, w części
dennej celownik ramkowy regulowany w skali od 5 do 12. Drewniane łożo obejmuje całą dłu-
gość lufy. Do niego jest ona przymocowana dwoma mosiężnymi bączkami. Przy pierwszym
bączku umieszczona jest antabka. Druga znajduje się przed kabłąkiem. Zamek iglicowy, nie-
ruchomy. Spust pojedynczy, osłonięty kabłąkiem.

Ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/1537

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Karabin bawarskiej piechoty wz. 1869

1871 r., Bawaria, konstrukcja Werdera

Stal, drewno

Wymiary: dł. cał. – 1315 mm, dł. lufy – 860 mm, kal. – 11 mm

Lufa początkowo ośmiokątna, później okrągła, nieznacznie zwężająca się ku wylotowi. Na niej znajdują się przyrządy celownicze: muszka i celownik ramkowy oraz rok produkcji 1871. Z boku trzpień do mocowania bagnetu. Łoże drewniane, obejmujące 7/8 długości lufy. Do niego jest ona przymocowana trzema bączkami. Do środkowego bączka przytwierdzona jest antabka do pasa. Zamek konstrukcji Werdera, nieruchomy. Spust podwójny. Tylny język spustowy przeznaczony do strzelania, przedni, wygięty w odwrotną stronę służył do przeładowywania. Całość osłonięta kabłąkiem. Kolba drewniana, zakończona stalowym trzewikiem. Na niej punca korona na tle skrzyżowanych mieczy i liczba 17720.

Ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/1541

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Karabin skałkowy piechoty francuskiej wz. 1777 AN IX

Po 1805 r., Francja, Manufaktura Cesarska w Lille

Stal, miedź, drewno

Wymiary: dł. cał. – 1290 mm, z bagnetem 1750 mm, dł. lufy – 905 mm, kal. – 18 mm

Lufa okrągła, zwężająca się ku wylotowi. Do drewnianego łoża przymocowana, warkoczem i trzema mosiężnymi bączkami. Na pierwszym umieszczona jest muszka. Pod łożem znajduje się stalowy stempel. Zamek skałkowy, kompletny, sprawny. Na blasze zamkowej wytrawiony napis: M. Imp. Lille. Spust pojedynczy, osłonięty mosiężnym kabłąkiem z tylnym wąsem z wrębami na palce strzelca. W przedniej jego części znajduje się antabka do pasa. Druga została przymocowana do środkowego bączka. Kolba drewniana, z policzkiem, zakończona stalowym trzewikiem. Na lufie osadzony jest bagnet tulejowy, trójkątny, dwa górne płazy głęboko szlifowane, dolny płasko. Na nim wybita litera V.

Zbiory Jana Karła

Karabin kapiszonowy piechoty francuskiej

1813 r., Francja, Manufaktura Cesarska w Liege

Stal, drewno

Wymiary: dł. cał. – 1250 mm, dł. lufy – 860 mm, kal. – 17,8 mm

Egzemplarz jest przykładem przeróbki karabinu skałkowego na kapiszonowy. Lufa w części dennej graniasta. Tam wybite 1813 HY.69. Obok celownik szczerbinkowo-ramowy. Lufa do drewnianego łoża sięgającego prawie do jej wylotu przymocowana jest trzema bączkami. Zamek kapiszonowy kompletny, przerabiany ze skałkowego. Kurek esowaty. Na blasze zamkowej wybite G 13 i wytrawiony napis Liege Manufre Imple. Spust pojedynczy, osłonięty stalowym kabłąkiem, z tylnym wąsem z wrębami na palce. W przedniej części umocowana jest antabka do pasa. Kolba drewniana z policzkiem, zakończona stalowym trzewikiem.

Ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/1535

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Skałkowy karabinek strzelców konnych

1817 r., Francja, Liege

Stal, mosiądz, drewno

Wymiary: dł. cał. – 1130 mm, dł. lufy – 750 mm, kal. 16 mm

Lufa okrągła w części dennej graniasta. Do drewnianego łoża, obejmującego $\frac{3}{4}$ jej długości, przymocowana jest warkoczem oraz dwoma bączkami. Stempel stalowy. W części dennej lufy wybita punca: w owalu litery E/LG/ gwiazdka. Zamek skałkowy, kompletny, sprawny. Na warkoczu szczerbinka, na lufie umieszczona jest muszka. Spust pojedynczy, osłonięty mosiężnym kabłąkiem ze stalowym wąsem z wrębami na palce. Kolba drewniana, bez policzka, zakończona mosiężnym trzewikiem z wąsem, na którym wybito nr 4.2.17. oraz rok 1817.

Zbiory Jana Karła

Karabin iglicowy piechoty francuskiej wz. 1866

1867 r., Francja, konstrukcja Chassepot

Stal, drewno

Wymiary: dł. cał. – 1300 mm, dł. lufy – 790 mm, kal. – 11 mm

Lufa początkowo ośmiokątna, później okrągła, nieznacznie zwężająca się ku wylotowi. Na niej umocowany celownik ramkowo-suwakowy, muszka i trzepień do mocowania bagnetu. Przy celowniku wybite A 12811, F w okręgu, L w okręgu i data 1867. Łoże drewniane, obejmujące 7/8 dł. lufy. Do niego jest ona przymocowana dwoma bączkami. Przy dolnym znajduje się antabka do pasa, przy górnym otwór na wycior. Zamek osiowo-ślizgowy, nieruchomy. Kolba drewniana, zakończona stalowym trzewikiem. Na kolbie punca kontrolera drewna oraz nr 12811.

Ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/1547

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze. Został przekazany w 1938 roku przez Heinricha Obsta, mistrza mechanika z Jawora. Według zapisu był on własnością jego ojca, którego przywiózł z wojny prusko – francuskiej 1870 – 1871

Kapiszonowy karabin piechoty

1842 r., Francja

Stal, drewno

Wymiary: dł. cał. – 1418 mm, z bagnietem 1798 mm, dł. lufy – 1040 mm, kal. – 19 mm

Lufa okrągła w części dennej graniasta. Do drewnianego łoża, obejmującego całą jej długość, przymocowana jest warkoczem i trzema bączkami. Na warkoczu znajduje się szczerbinka, przy końcu lufy muszka. Na odcinku komory nabojeowej lufy wybity nr 2726 oraz punce. Na warkoczu wytrawiony rok 1842. Bagnet trójkanciasty, tulejkowy z mocno szlifowanymi dwoma bokami. Bok dennej lekki szlif. Stempel stalowy. Zamek kapiszonowy, kompletny. Na blasze zamkowej o esowatym kształcie nieczytelny napis. Kurek prosty, karbowany. Spust pojedynczy, osłonięty kabłąkiem, z wydłużonym tylnym wąsem z wrębami na palce. Kolba drewniana bez policzka, zakończona stalowym trzewikiem. Przy nim wyryta liczba 2726.

Zbiory Jana Karlo

Karabin Snider Mk III

1871 r., Wielka Brytania

Stal, drewno, mosiądz, kamienie szlachetne

Wymiary: dł. cał. – 1580 mm, dł. lufy – 990 mm, kal. – 19 mm

Lufa okrągła, do drewnianego łoża, sięgającego 7/8 jej długości przymocowana trzema bączkami. Przy wylocie lufy muszka, przed zamkiem celownik ramkowy. Stempel stalowy. Na odcinku komory nabojoyej lufy liczne punce. Zamek odtylcowy. Z boku kurek, na jego wierzchu umieszczona jest tuleja z iglicą. Mechanizm zamka sprawny. Na blasze zamkowej punce wytwórni oraz rok produkcji 1871. Spust pojedynczy, osłonięty mosiężnym kabłąkiem. Na szyjce kolby umieszczone dwa pierścienie, nad górnym dodatkowo znajduje ozdoba w kształcie trójkąta. Ozdobione one są ornamentem geometrycznym i ozdobione szlachetnymi kamieniami. Kolba drewniana, bez policzka, zakończona mosiężnym trzewikiem.

Zbiory Jana Karlo

Kawaleryjski karabinek skałkowy

1811 r., Rosja, Tuła

Stal, mosiądz, drewno

Wymiary: dł. cał. – 1150 mm, dł. lufy – 762 mm, kal. – 19 mm

Lufa okrągła, niegwintowana. W części dolnej wybita liczba 52. Do drewnianego łoża przymocowana warkoczem, dwoma bączkami i przytyczkami. Pod nim znajduje się stalowy stempel. Zamek skałkowy kompletny, sprawny. Na blasze zamkowej wygrawerowany napis TYLA / 1811. Spust pojedynczy, osłonięty owalnym, mosiężnym kabłąkiem. Tylny wąż z wrębami na palce. Kolba drewniana z wyżłobionym miejscem na policzek, zakończona mosiężnym trzewikiem z wążem na którym wybity jest dwugłowy orzeł.

Zbiory Jana Karlo

Kapiszonowy sztucer myśliwski

Poł. XIX w., Dolny Śląsk, Bolków, rusznikarz E. Rimann
Stal, mosiądz, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 1030 mm, dł. lufy – 590 mm,
kal. – 16 mm

Lufa ośmioboczna gwintowana z muszką i celownikiem. Do drewnianego łoża, które obejmuje ją na całej długości, przymocowana jest warkoczem i przytyczką. Sam warkocz i część dolna lufy ozdobione są wygrawerowanym ornamentem roślinnym. Zamek kapiszonowy niekompletny (brak spustu i kurka). Gniazdko kominka ozdobione wzorem kwiatowym. Bezpiecznik w kształcie szyjki smoka zakończony smoczą głową. Pod nim sprężyna. Na blasze zamkowej wygrawerowany napis: E. Rimann / Bolkenhaim. Oslona spustu mosiężna. Kolba z policzkiem zakończona mosiężnym trzewikiem. Z prawej strony schówek na kapiszony.

Zbiory Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/1527.

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze. Egzemplarz ten przekazał 12 listopada 1932 roku do Heimat Museum w Jaworze Kuehn Georg, radca prawny z Jawora

Dubeltówka kapiszonowa

I poł. XIX w., Niemcy, S. Rehl

Stal, drewno, róg

Wymiary: dł. całkowita – 1220 mm, dł. lufy – 850 mm, dal. – 19 mm

Broń ta jest przykładem przeróbki dubeltówki skałkowej na kapiszonową. Lufy do drewnianego łoża, które obejmuje ¼ ich długości, przymocowane są warkoczem i zatyczką. Pod nimi znajduje się drewniany stempel oraz tuleja z antabką. Zamek kapiszonowy, kompletny. Kurki esowate. W miejscach dawnych panewek umieszczone są kominki. Spust podwójny, kabłąk rogowy, w części środkowej karbowany. Kolba z wydatnym policzkiem, jej stopa wyłożona rogową okładziną. Szyjka kolby karbowana. Na niej i na łożu nabite są niewielkie ćwieki. W części dolnej kolby grzybek.

Zbiory Jana Karła

Kapiszonowy sztucer myśliwski

Poł. XIX w., Śląsk, Dzierżoniów, rusznikarz A. Th. Birk

Stal, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 1245 mm, dł. lufy – 810 mm, kal. – 9 mm

Lufa ośmiokątna gwintowana. Przy wylocie muszka w osłonie, przy komorze naboju celownik. Na jej grzbiecie wygrawerowany napis: A. TH. BIRK REICHENBACH. Łoże drewniane sięgające do $\frac{1}{4}$ długości lufy. Zamek kapiszonowy, kompletny. Spust z przyspiesznikiem z rozbudowaną osłoną i tylnym wąsem z wrębami uchwytu. Szyjka karbowana w siatkę, na jej gniazdko pod celownik optyczny. Kolba drewniana z policzkiem, zakończona wklęsłym stalowym trzewikiem.

Ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/ 1553

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Kapiszonowy sztucer myśliwski

Poł. XIX w.; Śląsk, Strzelin, rusznikarz Scholtz

Stal, drewno, mosiądz, róg

Wymiary: dł. całkowita – 1235 mm, dł. lufy – 810 mm, kal. – 12 mm

Lufa graniasta, na niej inkrustowany napis SCHOLZ in STREHLEN. Przy jej końcu wygrawerowany kwiat, a po bokach ornament meandrowy oraz dwie punce kontrolera V pod koroną. Na lufie umieszczony jest celownik szczerbinkowy i muszka. Łoże drewniane, obejmujące lufę na całej jej długości, zakończone rogowym półpierzścieniem. Pod spodem rowek na stempel i trzy mosiężne tulejki. Do lufy łoże przymocowane jest warkoczem i trzema przytyczkami. Zamek kapiszonowy z bezpiecznikiem, kompletny. Kurek i blacha zamkowa pokryta ornamentem roślinnym. Brak spustu. Kabłąk owalny z wąsami. Przedni w kształcie kwiatu lilii. Szyjka karbowana w siatkę. Kolba z policzkiem zakończona stalowym trzewikiem. Pod policzkiem wyrzeźbiona głowa jelenia z gałązkami. Na szyjce pusta gotycka tarcza herbowa.

Ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/ 1560

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Sztucer myśliwski na naboje Lefaucheux

IV ćw. XIX wieku, Dolny Śląsk, Wrocław, rusznikarz E. Richter

Stal, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 1120 mm, dł. lufy – 720 mm, kal. – 16 mm

Lufa ośmioboczna, gwintowana. Na grzbiecie wygrawerowany napis E. RICHTER. W odległości $\frac{1}{4}$ od końca lufy celownik. Łoże krótkie, obejmujące $\frac{1}{4}$ jej długości. Pod nim znajduje się dźwignia umożliwiająca „łamanie” broni. Łoże wzmocnione blachą pokrytą ornamentem roślinnym. Zamek kompletny, kurek esowaty. Spust z przyśpiesznikiem osłonięty kabłąkiem z wrębami na palce. Kolba z policzkiem zakończona stalowym trzewikiem.

Ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr in. MJ/1567

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Dubeltówka skałkowa

XVIII w., Francja, rusznikarz A. Langres, Gauvans

Stal, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 1325 mm, dł. lufy – 920 mm, kal. – 16 mm

Lufy do drewnianego łoża, które obejmuje $\frac{1}{4}$ ich długości, przymocowane są warkoczem i zatyczką. Pod nimi drewniany stempel. Zamek skałkowy, kompletny. Podwójna ścianka prawego krzesiwa. Spust podwójny, osłonięty metalowym kabłąkiem z wążami w kształcie akantu. W jego dolnej części znajduje się grawerunek o motywie roślinnym. Kolba bez policzka, zakończona metalową stopką z wążem. W dolnej części antabka.

Zbiory Jana Karła

Dubeltówka kapiszonowa

Poł. XIX w.

Stal, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 1270 mm, dł. lufy – 855 mm, kal. – 18 mm

Lufy okrągłe, do drewnianego łoża sięgającego do $\frac{1}{4}$ jej dł. przymocowane są przytyczką i warkoczem. Pod nimi umieszczony jest drewniany stempel. Zamek kapiszonowy, kompletny. Kurki proste. Spust podwójny, osłonięty kabłąkiem. Kolba z policzkiem zakończona metalową stopką. W części dolnej wyrzeźbiona głowa dzika. Po stronie policzka kwiat.

Zbiory Jana Karlo

Strzelba kapiszonowa

Poł. XIX w.

Stal, mosiądz, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 1300 mm, dł. lufy – 900 mm, al. – 18 mm

Lufa okrągła, w części dolnej graniasta. Fragmentarycznie karbowane łożo sięga do połowy jej długości, przymocowane jest przytyczką i warkoczem. Pod lufą drewniany stempel. Ramię kurka geometryzowane, górna część w kształcie rybiej paszczy. Mechanizm zamkowy zamontowany na wierzchu. Na lufie cechówki i mało czytelne nazwisko rusznikarza. Kolba zakończona trzewikiem, który obejmuje pół podstawy. Szyjka karbowana. Po prawej stronie wyrzeźbiony kwiat. Pod spodem kolby schematyczny dziób ptasi.

Zbiory Jana Karlo

Strzelba kapiszonowa

Poł. XIX w.

Stal, drewno

Wymiary: dł. całkowita – 1067 mm, ł. lufy – 1030 mm, kal. – 18 mm

Lufa okrągła, niegwintowana, w części nabojoyej graniasta. Łoże sięga do 1/3 jej długości. Do niego przytwierdzona przytyczka i warkoczem. Pod nią drewniany stempel. Na lufie, na wysokości komory nabojoyej dwie cechówki. Zamek kapiszonowy, kompletny. Kurek i blacha zamkowa o kształcie esowatym. Spust pojedynczy, osłonięty kabłąkiem. Kolba zakończona stalowym trzewikiem. Na jej spodzie wyrzeźbiona głowa dzika. Szyjka karbowana.

Zbiory Jana Karła

Armata

1 poł. XIX w., Niemcy

Stal, drewno

Wymiary: dł. 1135 mm, szer. 750 mm, wys. 630 mm, dł. lufy 320 mm, kal. 35 mm

Lufa okrągła, gładkolufowa, rozszerzona w części komory nabojoyej. Na jej wierzchu otwór zapalowy. Lufa osadzona na drewnianym łożu o dwóch ścianach bocznych połączonych trzema wzmocnieniami. Do ostatniego przymocowana jest kwadratowa stalowa blacha z otworem pośrodku i okrągłym zaczepem. Na lewej ścianie łoża białą farbą wykonany napis: Krieger=Verein / zu Jauer. / 1885. Łoże osadzone na osi armaty. Koła drewniane, wzmocnione na wierzchu stalową obręczą, dziesięcioszprychowe.

Ze zbiorów Muzeum Regionalnego w Jaworze – nr inw. MJ/1896

Pochodzenie: ze zbiorów Heimat Museum w Jaworze

Wydawca:

Muzeum Regionalne w Jaworze
ul. Klasztorna 6
59-400 Jawor

Opracowanie katalogu:

Mirosław Szkiłądź

Tekst:

Teresa Chołubek-Spyt, Mirosław Szkiłądź

Fotografie:

Dariusz Kawczyński

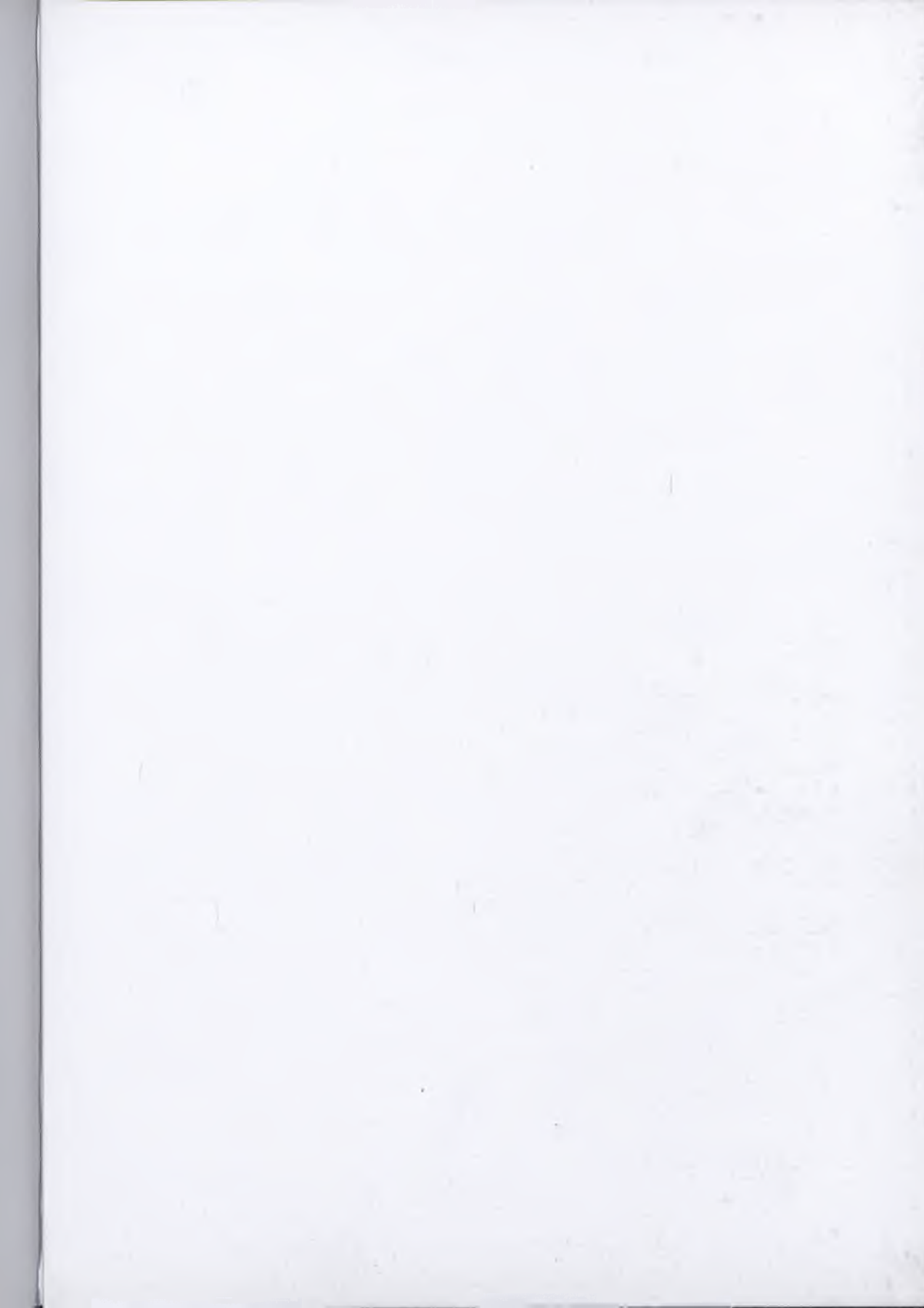
Łamanie:

Wiesław Dziedzic

Druk:

Drukarnia JAKS, Wrocław

ISBN 978-83-932764-1-7

k 50
20-

Na wystawie „Warczą karabiny i dzwonią pałasze”, prezentowana jest broń biała i palna od czasów średniowiecza aż po początek lat 90-tych ubiegłego stulecia. Militaria pochodzą z dwóch kolekcji: Muzeum Regionalnego w Jaworze i jaworskiego kolekcjonera, Jana Karła. Nowa ekspozycja mieści się w korytarzu, który łączy późnogotycki klasztor pobernardyński ze średniowieczną wieżą obronną, będącą elementem jaworskich murów obronnych. (...)

fragment Słowa wstępnego

